

Dne 16. maja sem že osmič letos obiskal Kamniški vrh. Menim, da je to eden najlepših razgledniških predelov v kamniškem kotu, ki je od letošnjega februarja ponovno opremljen z omarico, v kateri je vpisna knjiga z žigom: »KAMNIŠKI VRH 1249 m«. Vse to je bilo na tem vrhu tudi prej, do začetka aprila 1990, ko je postalo nekomu v napoto in je izkazal svojo barbarsko moč, ter je to opremo Planinskega društva Kamnik razmetal in uničil.

Naj nepoučenim povem, da so vpisi v knjige, nameščene po posameznih vrhovih, namenjeni najprej iskanju pogrešanih ali ponesrečenih planincev; s tem posredno služijo tudi GORSKI REŠEVALNI SLUŽBI, prostovoljni enoti pri planinskem društvu, na katero vsi obiskovalci gore

Majniška roža

gledamo spoštljivo, če vemo, da je najtežje iskanje in reševanje ponesrečenih.

Te vpisne knjige so tudi nema govornica med planinci, ki se drugače morda nikoli ne srečajo.

Moj namen v tem zapisu pa je opozoriti v zvezi s tem Vrhom še na nekaj, česar naključni obiskovalec morda ne opazi. To je bela cvetlica, ki bi ji upravičeno rekli tudi kamniška narcisa.

Na strmeh pobočju Planjave (1243 m) in Kamniškega vrha (1259 m) v višini med 800 in 1100 metri raste kot posejano grmičje, ki mu rečejo domačini čisto preprosto medvedova hruška, pokojni SLEVŠKI JOŽK pa je pridal »majniška roža«. Ta edinstveni naravni kamniški okras zasluži opis, saj ga lahko opazujemo v teh dneh, ko so drobnolistni grmi belozelene barve prekriti še s tisočimi belimi cvetovi. To cvetje je tako čudovito in lepo, da omamnega pogleda po pobočju ne znam opisati. Res, treba je videti cvetočo trdoživno lesovino, ki se postavlja vsako leto v mesecu maju v vse svoje lepote, ko suho, pusto in strmo pobočje dobesedno pobeži. Je posebnost, ki je v takem razkošju ni mogoče najti nikjer drugje.

Pobočje je zanimivo tudi takrat, ko se pojavijo na grmičih majhni sadeži – hruške, dokler ne dozori, vendar razkošje vsega so cvetovi majniške rože, občudovanja vredne v mesecu maju.

FRANC URŠIČ

Kamniški župan Maks Lavrinc, direktor Arboretuma Aleš Ocepek in akademik Ciril Zlobec v pogovoru

Lepo se je pridružilo lepemu

Arboretum Volčji Potok, ta čudoviti negovani naravni biser na prehodu iz ravninskega v gorati kamniški svet, je 15. maja zvečer doživel lep kulturni praznik. V prenovljenem paviljonu, pravzaprav galeriji, je bila odprta stalna razstava živalskih skulptur akademkega kiparja Janeza Boljke.

Večer so požlahtnili vokalno-instrumentalni nastopi priznanih solistov (Sabira Hajdarović, alt; Jurij Reja, tenor; Stanko Arnold, tromba; Anton Grčar, tromba; Jože Kocjančič, rog; Janez Polanc, rog; in Djuro Penzeš, bas) in Akademkega pevskega zbora Tone Tomšič pod taktirko Jožeta Fürsta. Glasbeni del prireditve je zasnoval skladatelj Darijan Božič, na temo pes-

tuma. Tudi mi, ljudje, smo potrebni vrnitve v naravo, odpreti moramo oči za njeno lepoto in se je naužiti, znati prisluhniti njene-

mu skrivnostnemu šepetu, saj smo del nje same.

JOŽE PAVLIČ
(Več na 7. strani)

Sedemnajsti kongres ICSID

Kamniška podjetja na križišču

Od 18. do 23. maja je Slovenija gostila okrog 400 industrijskih oblikovalcev z vsega sveta. Naša mala država je bila te dni središče dogajanja v svetovni oblikovalski stroki. Večji del prireditev je potekal v Ljubljani, od teoretičnih razprav o oblikovanju in dizajniranju (ta izraz uporabljajo tekstilci) do številnih razstav, ki so bolj ali manj uspešno promovirale Slovenijo.

V sredo je vseh štiristo in še nekaj udeležencev kongresa obiskalo nekaj mest izven Ljubljane, med katerimi je bil tudi Kamnik. 36 udeležencev se je najprej zbralo na gradu Zaprice, kjer jih je

z uvodnim govorom pozdravil predsednik občinske skupščine Maks Lavrinc, potem pa so si ogledali razstavo o zgodovini Kamnika, ki so jo, posebej za to priložnost pripravili delavci Muzeja, in razstavo upognjenega pohištva. Tradicija krivljenja lesa je na Slovenskem zelo bogata, saj so poleg industrije les krivili za vsakdanje potrebe tudi v kmetijstvu in obrtništvu.

Na Kranjskem sta delovali dve tovarni, v katerih so izdelovali pohištvo iz krivljenega lesa, ena v Bistri pri Ljubljani in druga na Duplici. Leta 1907 je nedokončane objekte, namenjene elektrarni

in tovarni lepenke, od prejšnjih lastnikov kupil Ivan Bahovec iz Ljubljane in leta 1910 odprl Tovarno lesnih izdelkov in žagarsko obrt. V začetku so izdelovali le nekaj vrst Thonetovih stolov, po uspeli predstaviti in številnih nagradah na razstavah v tujini pa je tovarna razširila ponudbo še na naslonjače, klopi, gledališke vrstne sedeže, gugalnike, obešalnike, podnožnike, klečalnike in še bi lahko naštevali. Prav gotovo najznamenitejši izdelek iz Bahovčeve tovarne pa je stol št. 14.

Po ogledu zaprškega gradu in muzeja so si udeleženci ogledali prodajni salon Ideje, v Stolu razstavo njihovih ter Svilanitovih in Titanovih izdelkov in se po pogostitvi udeležili strokovnega dela srečanja, ki sta ga vodila nekdanji predsednik ICSID Peter Lord in mag. Janez Damjan. Glavna misel razgovora je bila naj bi tudi dizajn in industrijsko oblikovanje

pripomogla k prehodu izdelkov v višje cenovne razrede. Raziskava v znanem slovenskem podjetju pa te trditve ne potrjuje. Eden glavnih razlogov je gotovo v premalo agresivnem trženju na tujih trgih, dizajn sam pa je poleg promocije, prodajne mreže, servisa itd. le del celotnega marketinškega spleta.

Sledil je ogled mesta po skupinah, in sicer so si udeleženci ogledali Mali grad, knjižnico Frančiškanskega samostana in razstavo v Galeriji Veronika. Utrujeni, a zadovoljni gostje so se po ogledu Kamnika vrnili v Stol na kosilo, ob katerem je bilo moč poskusiti vrsto izbranih vin. Častno mesto med njimi je zasedel mariborski traminec, letnik 90, najbolje ocenjeno slovensko vrhunsko vino v zadnjih desetih letih.

(Nadaljevanje na 3. strani)

ljubljska banka

Ugodna ponudba deviznega varčevanja v LB

Devizni tekoči račun vam omogoča enostavno poslovanje, kar je pomembno za vse, ki veliko poslujejo z devizami. Omogoča prejetje nakazil in nakazovanje sredstev v tujino, uporabo različnih brezgotovinskih načinov plačevanja v tujini, kot so potovalni in evro čeki, enostavno plačevanje obveznosti za uporabo plačilnih kartic in podobno.

Pomembna prednost deviznega tekočega računa je možnost razpolaganja s sredstvi v vseh enotah banke, pri kateri je odprt, ne le v matični.

Z devizno varčevalno knjižico vam ponujamo možnost nenamenskega in časovno neomejenega varčevanja v nemških markah, avstrijskih šilingih, italijanskih lirah, švicarskih frankih in ameriških dolarjih. Pomembna prednost devizne varčevalne knjižice so visoke obrestne mere za posamezne valute.

Devizni depozit položite za 1, 3 in 6 mesecev ali za eno leto. Depozit za eno leto ponuja še posebno ugodnost, to je, da se že tako visoke obrestne mere še povečujejo z višino vloženih sredstev.

Posebna novost so devizni blagajniški zapisi z vplačilom in izplačilom v DEM. Kot primer omenjamo devizni blagajniški zapis LB d.d. Ljubljana z visokimi obrestnimi merami, z rokom zapadlosti od 30 do 120 dni in možnostjo predčasne vnovčenja, od 5 do 20 dni glede na rok zapadlosti.

Vabimo vas, da se o podrobnostih pogovorite še v banki

ljubljska banka

Pravi naslov za denarne zadeve

Ob 27. juliju – prazniku občine Kamnik Predsedstvo Skupščine občine Kamnik objavlja javni razpis

za organizacijo tradicionalnega mitinga (veselice) v petek in soboto, dne 24. in 25. julija 1992, na Trgu prijateljstva v Kamniku.

Ponudbe s programom pošljite do 15. junija Predsedstvu Skupščine občine Kamnik, Titov trg 1, 61240 Kamnik. Ponudnike bomo o izbiri obvestili do 30. 6. 1992

Str. 2	Marija Sitar, kandidatka za predsednico IS Dogovor hišo gradi
Str. 3	Obisk v Gendringenu Mestni svet deluje kot švicarska ura
Str. 4	Kaj prinaša novi zakon o zadrugah
Str. 5	Predavanje o raziskavah kamniške zgodovine Novo o starem Kamniku
Str. 12	Množični pogin rib v Nevljici Potok življenja je postal potok smrti

kočna

KOČNA KAMNIK

vam nudi do 30% popust za številne živilske izdelke, ki jih potrebujete vsak dan.

Akcija bo potekala od 2. do 17. junija 1992.

Z veseljem vas bomo postregli v naših prodajalnah!

Marija Sitar, kandidatka za predsednico IS

Dogovor hišo gradi

Veliko je bilo že povedanega in napisanega o odstopu predsednice kamniškega IS, precej tudi storjenega v zvezi s tem, da bi Kamnik dobil drugega predsednika vlade, a prave rešitve politične stranke niso našle. Ponudil jo je šele delegat Maks Lavrinc, ki je ponovno predlagal dosedanja predsednica. Predlog je s podpisni podprlo 21 delegatov, javno pa še štiri stranke, potrdila ali ovrgla pa ga bo današnja seja skupščine občine Kamnik.

Gospa Marija Sitar, kakšni so bili vaši zadnji meseci na delovnem mestu?

»Precej vroči, čeprav sem svoje delo opravljala odgovorno in ga bom še naprej, dokler delegati na skupščini ali pa kamniški volivci ne odločijo drugače.«

Tudi vas bom vprašal, kako je prišlo do vladne krize?

»Ves čas sem ugotavljala, da kadrovska zasedba na Sekretariatu za prostor ne pokriva vseh področij, zato sem dala g. Magistru proste roke pri spremembi sistemizacije. Do tega pa ni prišlo; še več, zadeve so se še bolj zaostrele s sprejemom Stanovanjskega zakona, ko so na občinske službe prešle nove obveznosti. In ker bo to področje obvladovanja prostora tudi v novi organiziranosti občin najbolj pomembno, moramo že sedaj postaviti trdne temelje. V pogovoru smo prišli do ideje, da sekretariat strokovno okrepimo z dvema namestnikoma.«

Čemu?

»Na komunalnem in cestnem področju predvsem zaradi tega, ker to delo opravlja g. Jesenik, ki se je upokojil. Njega bi, kot namestnika sekretarja za prostor, povabili v IS. Na stanovanjskem področju pa zato, ker je prišlo do razširitve dela in ker nimamo oskrbnika občinskega premoženja; na primer: lansko leto je iz OŠ Stranje prišel zahtevek za toplotno izolacijo šole, letos pa še zahtevek za pomoč pri razširitvi podstrešja. To pomeni, da bo z odstranitvijo izolacije del komaj opravljenega in plačanega dela izprazen. Naloga oskrbnika bi bila tudi ta, da bi sistemsko obdelal vsak projekt in ga v skladu z zahtevami in potrebami znal

postaviti ali umakniti s prioritete liste. Sama sem predlagala, da bi g. Magister ostal sekretar, g. Jesenik bi postal član IS, zadolžen za posebne naloge, določili pa bi še dva namestnika.«

Eden od vzrokov za izrek nezaupnice je bil torej tudi v nasprotnih pogledih na delo in organiziranost Sekretariata za prostorsko urejanje in varstvo okolja?

»To je bil izključni razlog. G. Magister je želel pomočnike, sama pa tega nisem mogla sprejeti, saj jih (izbrane preko razpisa) potrjuje IS za nedoločen čas. Če pa so to namestniki, pokrivajo določeno področje, imenovani so na skupščini in le ta jih lahko tudi razreši, če ne izpolnjujejo svojih dolžnosti. Še vedno pa menim, da bi lahko zelo sposoben sekretar pokrival celotno področje dela z enim namestnikom.«

Vaš predlog ni bil sprejet. Menda ste predlagali tudi ločitev Sekretariata za gospodarstvo in družbene dejavnosti na dva dela in zaposlitev novega človeka.

»Predlog ni bil sprejet pri usklajevanju, čeprav sem v smislu racionalizacije predvidevala na tri mesta postaviti primerne ljudi iz hiše, v najslabšem primeru pa enega poiskati zunaj. Parlamentarna koordinacija pa je sprejela sklep, da ne podpirajo nobene širitve, ampak so v prvi fazi zahtevali 30% znižanje zaposlenih v hiši.«

Pa je takšno zmanjšanje »čez noč« možno?

»Mislim da ne, saj je celotna zakonodaja v državi v preoblikovanju, in je na nekaterih področjih celo več dela. Zakonodaja trenutno za našo velikost občine, število prebivalcev in število podjetij predvideva 142 delovnih mest. Mi pa smo jih imeli tisti trenutek zasedenih 113, kar pomeni, da bi bilo kakršnokoli metanje ljudi na ceste, zaradi tehnoloških viškov brez pravne podlage. Sem pa ponudila stvarno zmanjšanje za 10 ljudi, s tem da sem ne štejemo postopnega prehoda davčne uprave na republiko in morebitnega prehoda inšpekcijskih služb, sekretariata za notranje zadeve in sekretariata za obrambo.«

V kolikem času je zmanjšanje števila zaposlenih možno?

»Izdelali smo celoten program boljše kadrovske zasedenosti in v štirih stopnjah opredelili, kako bomo prišli do rezultata. Prvo in drugo stopnjo smo že realizirali, tretja in četrta pa zaradi odstopa IS mirujeta. Pogovorili smo se z ljudmi, ki izpolnjujejo vsaj en pogoj za odhod v pokoj. Te smo želeli nadomestiti z lastnim kadrom in tako postopoma priti do kvalitetnega kadra, saj imamo danes na nekaterih mestih ljudi brez ustrezne izobrazbe. V letu in pol je ta program uresničljiv brez večjih pretresov.«

Pa se obrniva še proti enemu od problemov, s katerimi se srečuje naše mesto. Trenutno buri duhove zazidalni načrt območja B3 Novi trg. Bo graditelj uveljavil svoje interese in gradil stanovanjske bloke?

»Ko smo šli konec lanskega leta v akcijo za spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana ter usklajitev s srednjeročnim planom, smo vse krajevne skupnosti pozvali, naj v pisni obliki posredujejo pripombe in predloge, KS Novi trg se ni odzvala, čeprav je bil takrat zelo primeren čas, da bi pri pripravi proračuna predlagali, naj zagotovimo sredstva za spremembo zazidalnega načrta, ker je pač že več let star in so danes želje in možnosti za gradnjo povsem drugačne. Še vedno pa vidim rešitev, ki bi zadovoljila obe strani.«

In to je?

»Predvsem v dogovarjanju, pogovarjanju in usklajitvi interesov. Ta trenutek v postopku pridobivanja lokacijske dokumentacije in gradbenega dovoljenja s strani investitorja ni niti ene zakonske ovire. Sta pa dve možnosti, kako pridobiti gradbeno dovoljenje. Ali izdamo dovoljenje in mora biti v roku 15 dni oddana pritožba in v nadaljnjih 30 dneh dan odgovor ali pa se Graditelj obrne na drugostopenjski organ in takoj dobi ta dokument. Potrebno pa je povedati, da je investitor pošten v dogovoru, saj je pripravljen upoštevati želje krajanov in graditi poslovno-stanovanjski objekt z višjo

kulturo bivanja. Razliko v kvadraturi, ki mu draži ceno za kvadratni meter stanovanja, pa bi nadomestil z oddajanjem poslovnih prostorov. Graditelj v tej fazi dogovorov ni zahteval nobene refundacije. Vsako nadaljnje zmanjševanje kvadrature ali izničenje projekta pa bi za seboj nujno potegnili ustrezno refundacijo, izplačljivo iz proračuna.

Kakšne so torej želje KS novi trg?

»Njihove želje in zahteve so bile od sestanka do sestanka slabše prepoznavne, in ker so bili vsi projekti že usklajeni, smo se dogovorili, da bo Graditelj dal pisno izjavo, da zaenkrat ne bo gradil, kot garancijo za nadaljnje pogovore pa je želel gradbeno dovoljenje. Zahtevo sem podprla v smislu prisile obeh partnerjev, da se dogovarjata in v roku 30 dni tudi dogovorita.«

Morda še beseda, dve pred današnjim zasedanjem skupščine?

»Kot uslužbenka te hiše si želim le, da bi se splošno stanje v občini izboljšalo, zato sem predlagala nekatere spremembe in poskušala nekatere stvari premakniti z mrtve točke.«

Vso srečo še naprej.

MATIC ROMŠAK

Gospodarjenje v občini

KAMNIK V LETU 1991

Slovenija je v letu 1991 postala samostojna država. Gospodarski sistem naj bi temeljil na tržnih mehanizmihi, vendar bo potrebno še nekaj časa, da bo zaživel in postal uspešen. V tem času je bil gospodarski sistem reformiran na področju javnih financ in denarnega sistema, privatizacija družbene lastnine je zastala, preoblikovanje bančnega in plačilnega sistema ter sistema gospodarskih odnosov s tujino se še ni začelo.

V občini Kamnik je bilo decembra 1991 registriranih 298 pravnih oseb s področja gospodarstva, od teh jih je zaključni račun predložilo 181. Konec decembra 1990 je bilo v gospodarstvu občine Kamnik le eno podjetje, organizirano kot delniška

Kaj bo z zapuščino rudnika?

Ker se likvidacijski postopek rudnika kaolina bliža koncu, vse bolj postaja aktualno vprašanje, kakšnemu namenu bodo v prihodnje služili objekti rudnika v Črni. V zakonu po likvidacijskem postopku preostalo premoženje pripada občini. Zato je izvršni svet ob obravnavi poročila o poteku likvidacije menil, da je treba pripraviti predloge za prihodnjo uporabo kar precejšnjega števila objektov v Črni, med katerimi silos za rudo (v ospredju) ni nikoli služil svojemu namenu. -lj

Iz dela IS

O razvoju turizma in problemu odpadkov

Na seji 13. maja je občinski izvršni svet posvetil največ pozornosti obravnavi dveh dokumentov s področja turizma.

Sklenil je, da bo sofinanciral raziskavo o oblikovanju turistične ponudbe in izdelavo zasnove dolgoročnega razvoja turizma na osrednjem slovenskem (ljubljanskem) turističnem območju, kamor sodi tudi Kamnik. Raziskavo bo izvajal Urbanistični inštitut R Slovenije. Njen namen bo strokovno usmeriti celoviti razvoj turizma na tem turističnem območju. Kot smo slišali v razpravi, naj bi ta dokument upošteval tudi že vse doslej izdelane študije in raziskave zlasti na področju Velike planine.

Za izvajanje posameznih nalog na področju organiziranja turizma, zlasti z vidika področja Kamnika kot turističnega kraja, so sklenili podpisati pogodbo o poslovnem sodelovanju s podjetjem KOMPAS DESIGN d. d. Ena prvih nalog v tem sklopu bo organiziranje Turističnega podjetja d. o. o. oziroma preoblikovanje dosedanjega Turističnega biroja, ki ga je lani ustanovila občina, vendar še ni zaživel. Vprašali pa so se, kdo bo skrbel za prihod tujih gostov v Kamnik, če novo podjetje ne bo registrirano za zunanjo trgovino, kot je predlagal KOMPAS. Njegova predstavnica Bojana Repovž je tak predlog zagovarjala s tem, naj bo glavni interes podjetja skrb za domačo obči-

no, ne pa za ustvarjanje dobička s prirejanjem izletov v tujino. Izvršni svet je sprejel tudi poročilo o varnostnih razmerah in delu policijske postaje Kamnik v lanskem letu. Zvone Logar, komandir kamniške policije, je poudaril, da se lani v prvem polletju ni povečalo število kršitev javnega reda in miru. Po agresiji na Slovenijo pa so zaznali precejšen porast teh kršitev. Zlasti pa se letos povečuje obseg kaznivih dejanj, vendar je treba tudi povedati, da je, zahvaljujoč dobremu delu policije, tudi njihova raziskavnost boljša kot lani.

Seja izvršnega sveta 18. maja je bila v celoti namenjena predlogu dolgoročne rešitve ravnanja z odpadki, ki ga je predložilo Komunalno podjetje Kamnik. Izvršni svet je soglasal s predlogom, da Komunalno podjetje v sodelovanju s podjetjem PUBLICUS iz Ljubljane poišče optimalno finančno, organizacijsko in tehnološko rešitev ravnanja z odpadki v naši občini in ga predloži izvršnemu svetu. O tem predlogu bo razpravljala tudi občinska skupščina v okviru poročila o ravnanju z odpadki.

Člani izvršnega sveta so v razpravi podprli varianto, po kateri bi se novemu izvajalcu, če bi z njim sklenili pogodbo, osnovna sredstva Komunalnega podjetja za pobiranje odpadkov dala v najem, ne pa prodala.

Za sodelovanje pri pripravi končnega predloga, o katerem bodo odločili delegati občinske skupščine,

je izvršni svet predlagal Branka Novaka in Dušana Jesenika.

Tudi večina razprave na seji izvršnega sveta 19. maja je bila namenjena problematiki s področja varstva okolja. Obravnavali so program modernizacije čistilne naprave Domžale - Kamnik in v tem okviru pregledali predlog za naložbo na tem pomembnem objektu v letošnjem in prihodnjem letu.

Kot je povedala direktorica CCN mag. Olga Burica, bo glavna investicija v prihodnjih letih usmerjena predvsem v povečanje kakovosti čiščenja odpadka s poudarkom na predčiščenju na izvornih onesnaževanjih, zlasti v industriji. Med drugim nameravajo zgraditi plinski center, naprave za globinsko vpihovanje zraka, več gniliš in silos za pregnito blato.

Zaradi precejšnjih sredstev, ki jih naložba zahteva, bodo morali program raztegniti na več let. V ceni čiščenja odpadka bo 40% sredstev namenjenih za te naložbe.

Zato so poudarili, da ni več pomembno v začetku gradnje te naprave določeno razmerje vlaganj po občinah, in sicer 60% Domžale, 40% Kamnik.

Sedaj bodo za naložbe prispevali uporabniki v odvisnosti od obsega opravljenih storitev.

Ko so na seji občinske vlade spregovorili o delih na Malem gradu, ki jih opravlja kranjski Zavod za varstvo narave in kulturne dediščine, so bili mnogi, da bi moral izvajalec del končno povedati, koli-

ko denarja je še potrebno za dokončanje in kdaj bodo dela končana.

Seveda pa bo treba glede na sedanje razmere bolj poskrbeti, da se na Malem gradu, zlasti na kapelici, ne bodo več izživila razni objestnosti, ki so že doslej povzročili veliko škodo. Zato so se zavzeli za ponovno uvedbo grajskega čuvarja in za nočno zapiranje vrat v grajskem obzidju.

Med drugimi zadevami je treba omeniti še predloge izvršnega sveta za spremembo zakona o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij. Predlagali so bolj življenjsko razvrščanje ogroženih območij. Hribovito območje naj bi upoštevali v celoti, in ne samo delno, ponekod le posamezne zaselke ali hiše, kot doslej.

Odpraviti bi bilo potrebno zahtevo, da mora imeti kmet, ki se ukvarja z dopolnilno dejavnostjo, še status obrtnika. Pri intervencijskih sredstvih v kmetijstvu bi bilo treba bolj upoštevati tudi manjše kmetije. Del denarja bi bilo treba nameniti tudi v obliki dotacij in ne samo posojil. Prednost pri dodeljevanju sredstev pa naj bi imele že začete naložbe.

Izvršni svet je sklenil tudi več pogodb z republiško upravo za javne prihodke o najemu prostorov, opravljanju storitev in o prodaji opreme, ker je sedaj bivša občinska davčna uprava prešla v republiško pristojnost.

F. SVETELJ

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

že nekaj let nazadnje je stagnirala. V občini Kamnik se je fizični obseg industrijske proizvodnje v primerjavi s predhodnim letom znižal za 12 odstotkov (v Sloveniji za 12 odstotkov in v Ljubljanski regiji za 15 odstotkov). Najmočnejše se je zmanjšala proizvodnja potrošnih dobrin, kar je predvsem posledica prekinjanja blagovnih tokov z jugoslovanskimi republikami. Tudi preskrbljenost s surovinami je bila slabša. Cene so naraščale nesorazmerno, vendar ne toliko v samem razmerju med cenami na drobno in cenami industrijskih izdelkov kot v primerjavi s posameznimi skupinami izdelkov oziroma storitev.

ZUNANJETRGOVINSKA MENJAVA

je bila v gospodarstvu občine nižja kot v letu 1990. V letu 1991 je izvoz znašal 36 milijonov USA dolarjev in je bil za 11 odstotkov nižji kot v letu 1990. Uvoz je znašal 23 milijonov USA dolarjev in je bil za 27 odstotkov nižji glede na leto 1990. Gibanja v mednarodni menjavi so odraz trenutnega gospodarskega in političnega položaja Slovenije. Osnovne značilnosti tega pa so negotove razmere v procesu spreminjanja lastniške strukture, zaprtost tujih finančnih, tr-

gov, pomanjkanja zanimanja za tuja vlaganja, skrčeno tržišče na preostalem jugoslovanskem področju.

V letu 1991 so imeli podjetja večje težave z likvidnostjo kot v letu 1990. O tem kažejo podatki o blokacijah žiro računov pravnih oseb nad 5 dni. V občini Kamnik je imelo povprečno vsak mesec 9 podjetij blokiranje žiro račune nad 5 dni. Povprečni znesek blokacij na žiro računih je znašal 25 milijonov tolarjev, povprečno število zaposlenih v teh podjetjih, ki so imela blokiranje žiro račune, je bilo 672 delavcev (8 odstotkov zaposlenih v gospodarstvu občine Kamnik).

INVESTICIJE v občini Kamnik so bile usmerjene predvsem v razvoj telekomunikacij. Konec leta 1991 je bilo v občini Kamnik 23 investicij v skupni predračunski vrednosti 179 milijonov SLT. Večje investicije so bile: razširitev PTT kapacitet na območju VATE Kamnik, montaža napeljavne krajevnega kabelaškega omrežja Kamnik-Center in Stranje, izgradnja nove drobilnice in sejalnice črnega smodnika v Kemijski industriji Kamnik, adaptacija Zavoda za zaposlovanje invalidne mladine Kamnik, izgradnja Matične knjižnice Kamnik.

Po podatkih iz ankete SDK so velika in srednja podjetja občine Kamnik v letu 1991 v drugih republikah realizirala 29 odstotkov celotne prodaje, delež nakupov obravnavanih podjetij v drugih republikah je znašal 14 odstotkov celotnih nakupov. Daleč največji gospodarski partner je bila Hrvaška (60 odstotkov prodaje in 66 odstotkov nakupov v drugih republikah). Obravnavana podjetja so v letu 1991 imela terjatve do drugih republik v višini 683 milijonov SLT, kar predstavlja 38 odstotkov vseh terjatev. Obveznosti do drugih republik so znašale 94 milijonov SLT, kr je 11% vseh obveznosti. Terjatve do drugih republik so sedemkrat večje kot obveznosti.

KAMNIŠKO GOSPODARSTVO

je bilo v letu 1991 neto akumulativno, saj je bila akumulacija v znesku 113 milijonov SLT višja od izgube, ki je znašala 62 milijonov SLT. Podjetja, ki so zaključila poslovno leto z izgubo, so povprečno zaposlovala 711 delavcev ali 10 odstotkov vseh zaposlenih v gospodarstvu.

LOJZE ŠINK, sekretariat za gospodarstvo in družbene dejavnosti

Sedemnajsti kongres ICSID

(Nadaljevanje s 1. strani)

Dan se je končal z obiskom Arboretuma v Volčjem potoku, kjer so pred Galerijo Janeza Boljke v kulturnem programu nastopili Kamniški koledniki, in odprtjem razstave Design centra Stol v Galeriji Veronika.

V organizaciji »kamniškega dne« so poleg podjetja Stol sodelovala še podjetja Ideja, Svilit

in Titan, ki se zavedajo, da jim mesto na evropskem in svetovnem trgu lahko omogočijo le kvalitetno in lično izdelan produkt, konkurenčna cena in pravočasna ter uspešna promocija. Delček vsega tega je bil storjen tokrat in verjetno nimajo prav tisti, ki trdijo, da je bila organizacija tako velikega projekta vprašljiva naložba. Čeprav kongres ni bil namenjen vodilnim delavcem

in managerjem, ki imajo v rokah škarje in platno za sklepanje poslov, so tudi oblikovalci in dizajnerji pomemben delček ogromne mašinerije, ki se ji reče »business«. In ne gre dvomiti, da so jim kamniški gospodarstveniki in predstavniki oblasti odprli srca in vanj vsadili košček naše zgodovine in kulture.

MATIC ROMŠAK
(Se nadaljuje)

Delovni obisk mesta Kitzingen

In vsaka stezica povede te — v svet

Evropska integracija, sodelovanja lokalnih skupnosti v srednjeevropskem prostoru je prav gotovo ena od nalog, ki ji moramo nameniti v novo nastali državi več pozornosti.

Občina Kamnik je že v preteklosti imela tesne stike z mesti izven republike Slovenije, še zlasti velja opozoriti na sodelovanje z nizozemskim mestom Gendringen. Tokrat je do navezave stikov prišlo po dokaj nenavadni poti. Organizator obiska na strani Kamnika, Ivan Pristovnik, je namreč na Jadranu spoznal družino iz Nemčije, družino Murnik, ki nam je priprava delovni obisk mesta Kitzingen. Gospod Murnik je Slovenec, dvajset let že dela v tem mestu, je uspešen poslovnež in, kot smo se lahko prepričali, ima tesne stike z lokalno oblastjo.

Vrata za razgovore so nam bila na stežaj odprta. Po sedemurni vožnji je kamniška delegacija v sestavi: Marija Sitar, predsednica izvršnega sveta, Zvone Logar, komandir policijske postaje, Ivan Pristovnik, inšpektor v ministrstvu za notranje zadeve, in Stane Zarnik, načelnik občinskega inšpektorata, prispela v mesto Kitzingen v bližini Nürenberga.

V mestni hiši nas je sprejel župan mesta Kitzingen, ki vodi 30-članski mestni svet in državno upravo. Kitzingen ima 20.000 prebivalcev in 12.000 vojakov NATO pakta v bližnjem garnizonu. Župan in njegovi sodelavci, predstojniki upravnih organov, ki nimajo mandatov, reelekcije, so nam podrobno predstavili občinsko upravo, ki zaposluje

250 uslužbencev. Do poznega popoldneva so nas vodili od oddelka za splošne zadeve, financ, upravno-pravnega do gradbenega oddelka. Vrsto zadev imamo v naši državi že sedaj urejenih zelo podobno kot v tem mestu, zato z vprašanji nismo skoparili, gostitelji pa so nas še zlasti presenetili z odprtostjo, ustrežljivostjo do, kot so oni rekli, nove občinske strukture in mlade države Slovenije.

Med zanimivimi podrobnostmi velja omeniti pristojnosti oddelka za splošne zadeve. Poleg zadev, ki opredeljuje že samo ime, so v tem oddelku tudi službe za vzdrževanje muzeja, šolskih zgradb, knjižnice, mladinskega doma in športnih objektov ter finančno nadzorstvo oziroma notranja finančna kontrola.

Drugo zelo zanimivo področje je, pri nas tako medijsko sporno, prostorsko urejanje. Do gradbenega dovoljenja, ki stane 3.000 DM, pride stranka v dveh mesecih, s tem da predhodno pridobi lokacijske podatke za zazidljivo parcelo, na osnovi katere se izdela projekt. Vso komunalno infrastrukturo: vodovod, elektriko, kanalizacijo, ceste, telefon, uredijo, proti plačilu seveda, občina in pooblaščenice organizacije. Sosedje se z nameravano gradnjo seznajajo tako, da se podpišejo na gradbeni načrt in lahko dajo pisne pripombe, ki jih gradbeno dovoljenje potem tudi vsebuje.

Ker je to staro mesto, nas je zanimalo tudi varovanje kulturne, zgodovinske dediščine, njuno vzdrževanje. Za-

sebnik lahko zaprosi za državno finančno pomoč za obnovo hiše, potem ko so gradbena dela opravljena. Uslužbenci gradbenega oddelka in deželne službe za spomeniško varstvo objekt pregledajo. Če je bilo vzdrževanje hiše opravljeno po predhodno potrjeni gradbeni dokumentaciji in zahtevah službe za spomeniško varstvo, občina sofinancira vzdrževanje tistega dela, ki pomeni razliko v ceni, ki jo predstavljajo večji stroški zaradi zaščitenosti objekta. Gradbeni oddelk vzdržuje tudi mestne zelenice, pokopališče, vodovod, medtem ko so odpadki pristojnost dežele. m³ pitne vode stane 4 DEM.

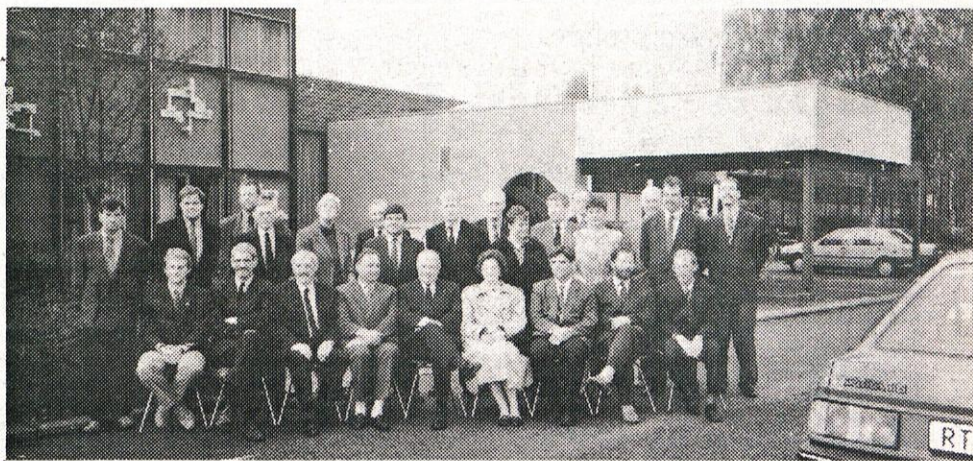
Mesto Kitzingen je v vinorodnem območju Franken in po degustaciji vin v njihovi vinski kleti bi lahko rekli, da njihova bela vina niti niso tako slaba. Po naši oceni pa v primerjavi s slovenskimi vini ne veljajo veliko.

Po programu smo se nadalje seznanili z delovanjem policijske postaje, ogledali smo si, kako policisti pripravljajo učence četrtil razredov osnovne šole za vključitev v promet.

V bližnjem mestu Iphofen smo si ogledali Knaufov muzej, kjer so razstavljeni odlitki umetniških stvaritev starih kultur Mezopotamije, Egipta, grške, rimske kulture, pa celo azijske in južnoameriške.

Obisk Kamničanov v mestu Kitzingen je priobčil celo njihov dnevnik Die Kitzinger, tako da nismo ostali ravno neopažena delegacija.

STANE ZARNIK

Gostitelji in gostje, v sredini sedi župan A.-J. A. Janssen

Obiskali smo Gendringen na Nizozemskem

Mestni svet deluje kot švicarska ura

Potovalna mrzlica, ki je zadnje čase napadla občinske funkcionarje in njihove bližnje, mi je sicer vzela nekaj veselja za pričujoči zapis, vendar mislim, da sem svojim someščanom dolžan nekaj besed o našem obisku v prijateljski občini Gendringen in prijaznih Nizozemcih.

Okrog 25 let že traja prijateljstvo med občinama Kamnik in Gendringen. Zadelo se je s pesmijo (nastop Lire v Ulftu) in tudi letos so bili naši predhodniki pevci pevskega zbora Cantemus.

Občina Gendringen se razprostira na 6.530 ha, tik ob nemški meji, severovzhodno od Arnhemu. Po zadnjem štetju ima približno 20.000 prebivalcev. Sedež občine je v kraju Gendringen, ki pa se s svojo širitvijo počasi približuje največjemu mestu v občini — Ulftu. Prav sedaj v tem vmesnem predelu gradijo novo mestno hišo, ki bo pomenila za varčne Nizozemce kar precejšen zalogaj. Ko smo jih povprašali, kaj nameravajo storiti s staro, ki stoji v središču Gendringena, so nam na naše začudenje povedali, da jo bodo podrli in v celoti odstranili.

Poleg uradnega ceremonijala ob odhodu župana g. Janssna v pokoj so nam izredno prijazni gostitelji pripravili natrpan dvodnevni program. 23. aprila smo po pogovorih v mestni hiši, kjer so nam predstavili svojo ureditev, na našo željo obiskali še dve podjetji. V neposrednem pogovoru s podjetniki smo namreč želeli izvedeti, kaj lahko v komunalnem sistemu, kakršnega imajo Nizozemci, podobnega bomo kmalu imeli tudi pri nas, občina stori v smeri spodbujanja. Odgovor je bil

v obeh primerih enak, in sicer, da je ta vpliv neznaten.

Ogledali smo si tudi športne naprave in komunalno podjetje. Kot zanimivost lahko povem, da imajo zelo preprosto, vendar učinkovit način sortiranja odpadkov. Za posamezne vrste odpadkov imajo različne barve kontejnerjev in enake barve malih zabojnikov v gospodinjstvih. Steklenina se zbira v večjih kontejnerjih, ki so na javnih prostorih, papir pa pobirajo predvsem športna društva, ki jim to pomeni tudi večji zaslužek. In še nekaj, manjša sortirnica, kjer ločijo kompostne odpadke od drugih, je sredi mesta.

Prisostvovali smo tudi zadnji seji mestnega sveta pod vodstvom g. Janssna. Mestni svet šteje 18 članov. (Za primerjavo lahko povem, da šteje naša občinska skupščina 75 delegatov). Tudi postopki, ki smo jim bili priča, so precej bolj poenostavljeni. 26 točk dnevnega reda so opravili v dobri uri in pol. Seveda je to mogoče le tako, da se oglasi k točki dnevnega reda le tisti, ki želi povedati kaj posebnega oziroma nasprotujočega, in še to lahko stori samo dvakrat. Volitve nadomestnega člana nekakšnega predsedstva za čas, ko bo kraljica po prehodnem postopku svojega pooblaščenca imenovala novega župana, pa so bile videti za nas precej presenetljive. Župan je prebral predlog za novega nadomestnega člana, nato so vsi, sedeč na svojem mestu, zapisali svoj glas za ali proti. Tajnica je pobrala lističe v steklen vrč, nato pa je župan na glas prebral vse lističe. Torej očitno je mogoče v utrjenih demokracijah brez posebej

kvalificiranih postopkov in skrivanja v volilnih kabinah demokratično izvoliti potrebne funkcionarje.

Naslednjega dne smo dopoldne obiskali trgovinsko zbornico regije, v katero spada tudi občina Gendringen, s sedežem v Arnhemu. Zaradi naravnih drugačnosti Slovenije in Nizozemske in seveda naših omejenih možnosti smo želeli vzpostaviti predvsem stik med njihovimi in našimi turističnimi podjetji. Lahko povem, da so nam do dne, ko sem pisal ta sestavek, že poslali vse zaprosene naslove in zaprosili za našo turistično ponudbo.

Poleg prijaznosti, ki smo je bili deležni na vsakem koraku, smo bili navdušeni tudi nad njihovo preprostostjo in skromnostjo. Seveda so nas zanimale tudi njihove plače, socialna varnost in podobne zadeve. Za razliko od naših severnih sosedov Avstrijcev pri njih med prvim možem občine in nataranjem v mestni hiši v zaslužku ni tako velike razlike. Služba je pri njih sicer zelo negotova stvar, saj lahko podjetnik ali direktor v vsakem trenutku odpusti poljubno število zaposlenih. To svojo odločitev zgolj naznani sindikalnemu predstavniku. Resnici na ljubo pa je treba povedati, da je raven socialnega varstva tudi v primeru brezposelnosti tako velika, da izguba zaposlitve pomeni predvsem izgubo prihodkov, ki si jih je sicer mogoče privoščiti za plačo.

Ob slovesu so nam obljubili, da nas kmalu obiščejo in se osebno prepričajo o naših turističnih, kulturnih in drugih zanimivostih.

PREDSEDNIK SO
MAKS LAVRINC

S seje občinske skupščine

Prenova starega mestnega jedra

V krajšem poročilu s seje občinske skupščine, ki je 6. maja sprejela skupne strokovne podlage za revitalizacijo starega mestnega jedra Kamnika, smo v prejšnji številki obljubili kratek povzetek tega dokumenta in razprave o njem.

Zasnova bodoče UREDITVE MESTNEGA JEDRA predvideva sožitje med staro mestno arhitekturo in revitaliziranim industrijskim kompleksom Utoka, Alprema in Mesa.

Obe območji bo mogoče povezati v enotno ponudbo mesta, ki bo pod sloganom »Nakup v Kamniku« pomenila za mesto nov razvojni zagon. V ta namen predvidevajo na območju Utoka izgradnjo velikega poslovnega nakupovalnega centra, ki bo mestu vrnil nekdanji pomen regionalnega središča. Povečana izraba mestnih ambientov za potrebe pešcev bo postopoma izrinila motorni promet na obrobje starega mestnega jedra. Trgi in ulice mestnega jedra bodo tako postali resnično »dnevna soba« mesta Kamnik, ki bo tako po-

novno vzpostavil svoj pojavi in programski center.

Prenova jedra bo sočasno priložnost za komunalno poenoteno rešitev in premestitev vseh komunalnih in energetskih vodov v glavne kinete pod tlakovnimi površinami.

OBLIKOVALSKI KONCEPT ureditve mestnega jedra predvideva, da bi se jedro jasno pokazalo v mestni sliki. V ta namen bo potrebno oblikovati rob mestnega središča in naravno označiti vstop v mesto. Posebno na glavni osi: Kidričeva, Titov trg, Medvedova ulica, bo potrebno na vstopih oblikovati vhodna vrata oziroma ambiente, ki bodo obiskovalce postopoma pripeljali v atmosfero srednjeveške starostne arhitekture. Podobno bo treba oblikovati tudi sekundarna »vrata« na vstopu iz smeri avto-busne in železniške postaje. Po- sebnost skrb bodo posvetili rešitvi fasadi mesta ob Kamniški Bistrici. Celotna obrečna poteza bo dobila nov značaj z oblikovanjem zelene zavese drevedora ob reki in z arhitektonsko členjenimi obrežji. Preko reke bo postavlj-

nih nekaj novih mostov in brvi, ki bodo bolj povežale oba rečna bregova.

Koncept bodoče prometne ureditve v mestnem jedru predvideva postopno ukinitve prometa na tem območju z napajanjem prek vhodnih cest s parkirnimi žepi za potrebe krajanov. Dostop do kompleksa Utok bo treba vzpostaviti z izgradnjo novega mostu in novega semaforiziranega križišča na obvozni cesti ter postopoma zagotoviti 260 parkirnih mest za zunanje obiskovalce. Rekonstruirati bo treba križišče Tunjske in Medvedove ceste ter povezati Kolodvorsko ulico s križiščem Šolske ulice in Kidričeve ulice (na Šutni). Predviden je tudi novi most za pešce in kolesarje v smeri športnega parka ob Cankarjevi cesti ter brv za pešce ob nunskem hlevu.

Pri varianti prvotne ureditve je poleg naštetih posegov predvidena še izgradnja nove vzhodne obvozne ceste (med športnim parkom in Cankarjevo cesto) v polvkopani izvedbi, ki blazi negativne učinke prometa na okolje.

Kot je na seji skupščine pove-

dal **Bojan Mlakar**, direktor zavoda za urbanistično načrtovanje, bosta sestavni del tega dokumenta tudi barvna študija fasad v mestnem jedru in katalog mestne opreme, kot so klopi, izveski, koši za smeti in podobno.

V razpravi je največ pripomb posredoval **Bojan Pollak**, ki je pohvalil kulturni odnos sestavljalcev strokovnih podlag do prebivalcev starega Kamnika. Predlagal je dva sklepa, ki ju je skupščina tudi sprejela: da je treba vse rešitve, ki so sporne ali dane v variantah, posebej zapisati in da morajo projektanti, ki bodo na osnovi teh podlag snovali prostorske akte, pred tem pridobiti mnenja lastnikov objektov ali zemljišč.

BOGDAN JAMŠEK se je zavzel za čimprejšnjo razširitev železnega mostu pri avtobusni postaji, ki predstavlja resno oviro za promet v tem delu Kamnika.

Prometne ureditve se je lotila tudi **MARIJA REBA**, ki je predlagala, da se izdela posebna študija o razbremenitvi Cankarjeve ceste, ki vse bolj postaja se-

verna obvoznica, čeprav za ta namen ni bila nikoli grajena.

Povedala je tudi, da bodo v primeru, da se bo z rešitvijo tega problema preveč odlašalo, krajani posegli tudi po skrajnem sredstvu — zaporu prometa.

Delegati so njen predlog podprli s tem, da so sklenili, naj se naroči študija ekološke sanacije območja ob Cankarjevi cesti.

F. SVETELJ

Razstava otroških izdelkov

Zagotovo je največje zadovoljstvo staršev, če otroci in vzgojite-

ljice pripravijo razstavo otroških izdelkov. Ustvarjalnost svojih otrok so si starši ogledali v vrtcu Komenda. Ob številnem obisku so starši spoznali, da domišljija in ustvarjalnost njihovih otrok nimata meja.

Š. ŽNIDAR

Socialno demokratska prenova

Soupravljanje podjetij je pravica delavcev

Že pred letom dni je SDP dala pobudo skupščini R Slovenije za izdajo zakona o sodelovanju zaposlenih pri upravljanju podjetij.

Ministrstvo za delo je taki sugestiji prislusnilo in predlog za izdajo s tezami, ki je sedaj v skupščini, je bil v neformalnem kroženju že od oktobra lani. Očitno pa prejšnja vlada, ali pa kdo drug, ni bila zainteresirana, da bi čim prej prišli do soupravljanja delavcev. To je resno opozorilo, da bodo težave pri sprejemanju tega zakona tudi v prihodnje.

DPS ugotavlja, da bo polom sistema samoupravljanja, ki ga je pokopala ekonomska in razvojna

neučinkovitost vplival na ureditev sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij. Odločilno je, kaj štejemo za njegove poglavitne slabosti:

— prva je nedvomno razkorak med demokratičnimi načeli avtonomije družbenih področij in dejansko politično monopolizacijo odločanja,

— druga je prenumeriranost, ki je imela za posledico skrajno neobčutljivost za stvarne razmere,

— vse je bilo osredotočeno na sprejemanje končnih odločitev, zelo nezadovoljiv pa je bil tudi trud za kakovostne pripravljalne faze,

— umetno se je ohranjala iluzija o nekonfliktni naravi samou-

pravnega razreševanja sporov in desetletja so bila potrebna, da je postalo jasno, kako je s štrajki, — odsotnost kolektivnih pogodb je bil zunanji znak, da ni bilo sindikalne demokracije

— in odsotnost pluralizma lastnin je bil znak, da ni bilo ekonomske demokracije.

Pri pravici do sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij se utemeljeno sklicujemo na konvencijo OZN in na evropske standarde.

Vendar je treba ugotoviti, da ima tudi uveljavljanje soupravljanja svoje vzpone in padce. Sedanje evropske razmere je mogoče s tega stališča označiti vsaj za težavne, zlasti zaradi očitnega premika v desno, manjšanje moči delodajalcev, slabšega sindikal-

nega vpliva, krepitve državnega skrbstva nad zaposlenimi in zaradi velikega števila brezposelnih.

Teze slovenskega zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij se opirajo predvsem na nemško in avstrijsko izkušnjo. V bistvu to pomeni, da imamo kolikor toliko primerna izhodišča za obravnavo. Škoda bi bilo zamuditi priložnost, da lahko povzamemo najboljše rešitve iz različnih samoupravljalnih modelov.

Slovenija ima mnogo dobrih strokovnjakov za vprašanje industrijske demokracije in zavzemamo se za to, da bi jih čim bolj vključili v pripravo participativne zakonodaje. Imamo pa tudi mnogo zaposlenih, ki imajo praktične izkušnje ali vsaj dobro informacijo o delovanju soupravljalne ureditve.

Prav bi bilo, če bi tudi bralci Kamniškega občana, zlasti delavci, povedali svoje mnenje o teh pobudah in seveda tudi o predloženih zakonskih rešitvah, ko bodo predstavljene javnosti.

SDP Kamnik

Klepet — na tujem zelniku!

Če kaj poznam Komendčane, bo moral finančni minister gospod Dušan Šešok poskrbeti za pošten odpustek svojim sokrajanom, ker je »klepetal« namesto na domačem — na tujem zelniku! En petelin in buča vina ne bosta dovolj... Bržkone bo potreben prašiček, pa sodček piva, da mu bodo odpustili »klepet« v Mengšu. Pa tuj zelnik ni edina stvar, zaradi katere si je gospod minister nakopal zamero sovaščanov. Med zaupljivim in nekoliko nostalgичnim pripovedovanjem o svoji mladosti je Komenda, kjer zdaj živi, samo majhna, nepomembna pikica na zemljevidu. Kako se ne bi vsem tem, tako ponosnim na svoj kraj, hudo in po pravici zaletelo?!

Ampak vsi, ki smo gopodu ministru zrlji v obraz bolj od blizu, smo vendar opazili, da so mu ob predstavljanju žene, ljubko imenovane Janči, očke zažarele in se ob naštevaniu imen svojih štirih otrok brki postavili pokonci... Ampak tu še ni konec številne družine. Pri hiši je tudi pasja bratovščina (mama psička in devet mladih) in na eno od vprašanj, kako mu kaj uspeva »pasji« sprehod, gospod minister ni znal odgovoriti.

Sicer pa je bil »klepet« v Mengšu (čeprav na tujem zelniku) prav priazen. Najbolj prijetno nas je presenetil minister sam, saj smo pričakovali resnega finančnega »škrice«, pa smo »dobili« duhovitega možaka, ki je šale na svoj račun (njegovemu priimku so prispevale vse mogoče (Še)šok terapije, tako nujno potrebne za ubožno republiko blagajno), spretno vpletal tudi v svoje odgovore. Tako nas je prepračil, da nas nikakršni (Še)šok ne bo spravil iz krize, ampak kar sami, saj smo Slovenci menda zelo pridni, brihtni in... skratka, čisto ta pravi. Kdaj bo tolar postal dolar, gospod minister ne ve, in dvomi, da bo sam uškal ta dan... Odločno je vzpodbudil upokojence k dobri organizaciji. Če bi namreč vsi stopili vkup, jih je toliko, da bi lahko imeli — svojo vlado. Kaj pa slovenska »zeleni linija«, ki hoče odgnati jedrsko zverino v Krškem? Če bi sešteli vse stroške zapiranja jedrske elektrarne in k njim priležni tudi predvideno tridesetletno obratovanje (joj, še toliko let...), bi nas gromozanski stroški (od 9 do 12 milijard DEM) ne samo prestrašili, ampak snedli Slovenijo z »zelenimi« vred.

Dve debeli uri sta minili, kot bi mignil. Med klepetom so nas zabavali ansambel Marelja in MOPED SHOW, pa Andrej Šifrer in Litijski oktet.

IVANA SKAMEN

Kmetijstvo (2)

Kmetovanje in pridelovanje hrane z naravo

Če hočemo preprečiti ekološko razdiralnost kmetijstva in izboljšati kvaliteto pridelane hrane, moramo preiti na biološko kmetovanje. Za obstoj narave in človeka se je biološko kmetovanje pokazalo kot edino dolgoročno donosno, zato ker temelji na spoštovanju ekoloških značilnosti. Glavna skrb biološkega kmetovanja bo pravilno hranjenje in obdelovanje zemlje in v tem obnovev ravnotežja izčrpanih tal. Pri tem ne drži ugovor, da bi v tem primeru proizvodnja hrane padla do take mere, da bi zavladala lakota, prav tako pa tudi ne, da bi bila zaradi tega hrana dražja in manj kakovostna. Med bistvene značilnosti biološkega načina pridelovanja hrane sodijo:

— ključ rodovitnosti v biološkem kmetovanju je **organsko gnojenje**. Pri biološkem pridelovanju se uporablja nekaj metod gnojenja, ki se med seboj razlikujejo po tehniki priprave. Na tem mestu bi navedli samo pomembnejše:

a) **metoda »indor«** — metoda, ki pozna dva načina kompostiranja⁴⁾, in sicer v kupih (nad tlemi, kadar se kompostira v večjih ko-

ličinah) in v jamah (pri manjših količinah, da ni večjih izgub); v začetni fazi poteka razkrajanje rastlinskih odpadkov (trave, detelja, slama, seno) ob prisotnosti zraka, kasneje po petih tednih pa brez dostopa zraka. Kompostira se tako, da se enakomerno razprostre material za kompostiranje (prej navedeni odpadki) v debelini 15 cm, čezenj sledi 5 cm debela plast hlevskega gnoja (najboljše govejega), nad njim se doda mleti apnenec (da omenjeni odpadki niso kisli). Zatem odpadke škropimo z vodo, še posebej če so le ti suhi (slama, seno), po tem posujemo tanko plast zemlje (po možnosti čim rodovitnejše) do 1,5 cm visoko. V takem zaporedju nadaljujemo do vrha, to je do višine 1,5 m — 1,8 m, vrh obložimo z največ 15 cm debelo plastjo zemlje. Takšno kompostiranje je končano v osmih tednih;

b) **biodinamična metoda** — izdelovanje komposta sestoji iz izmeničnega mešanja različnih rastlinskih in živalskih odpadkov; ko je postopek mešanja končan, kompostu dodajamo različna zelišča (denimo kamilico, koprivo, polj-

sko preslico) v obliki šopkov ali čajnih pripravkov. Namesto izmeničnega mešanja odpadkov lahko uporabimo deževnike, ki medtem ko kompost prebavljajo, le tega tudi mešajo. Ko predelajo vsebino komposta, se sami preselejo v drugi kraj, pripravljen za kompostiranje;

c) **tehnika površinskega kompostiranja** — temeljno načelo takšnega kompostiranja je v tem, da zemlje nikoli ne pustimo nepokrite (gole). Prekrivamo jo ali z vegetacijo ali z različnimi odpadki (pokošena trava, seno, slama, listje, plevel brez semen, vrtni odpadki), tako se le-ti čez zimo razkrojijo, nastali kompost pa vkopavamo v zemljo spomladi, nekaj tednov pred setvijo. Na ta način zemlji vrnemo, kar smo ji vrednega odvzeli, preprečimo njeno izsuševanje, varujemo korenine dreves, itd. Glede pokladdanja, zastiranja velja pravilo, da plast materiala (zelenne mase ali drugih odpadkov) ne sme biti predebela, temveč zelo tanka, ravno toliko, da prekrije tla, tako da razprostrti material lahko sploh strohni (če je plast predebela, material začne plesniti, kar

zavira delovanje koristnih drobnorazmarnih);

d) **zeleno gnojenje**: gre za jesensko podkopavanje enoletnih rastlin, večinoma iz družine stročnic (fizol, grah, leča) in detelje (vse vrste detelje, lucerna). Prednosti zelenega gnojenja so rahljanje zemlje, ohranjanje njene vlažnosti in zaviranje rasti plevela.

e) **uporaba organskih gnojil** — prednost organskih gnojil je v tem, da zemlje ne prehranjujejo samo s potrebnimi hranljivimi snovmi, temveč da spodbujajo življenje v tleh in s tem ustvarjajo dobre pogoje za vzgojo in pridelavo bolj zdravih rastlin, ki zato ne potrebujejo toliko kemičnih zaščitnih sredstev. Med tovrstna gnojila sodijo npr.: »Bactosol« (v Italiji), »Biosol« (v Avstriji in Nemčiji), »Peru-Guano« (iz ptičjega gvana iz Peruja), »Biopost« (v skandinavskih državah) in pri nas v zadnjem času organsko gnojilo z imenom »Organo« ter biološko aktivno gnojilo pod nazivom »bioterra«, ki se prodaja pod blagovno znamko »Time« (to gnojilo je humus, nastal iz organskih odpadkov, ki so

jih predelali kalifornijski deževniki);

f) **hlevski gnoj** — je najvažnejše domače gnojilo, ki nastane iz iztrebkov domačih živali in stelje z zorenjem na gnojnem kupu pod vplivom raznih drobnorazmarnih pri čemer nastane humus⁵⁾. O hlevskem gnoju lahko rečemo vse najboljše, žal pa s pretiranim in enostranskim gnojenjem z njim dosežemo, da se prehitro izčrpava hranljive snovi v zemlji, kar povzroča občutljivost rastlin za bolezni in nižje količine pridelka. V tem primeru je potrebno dognojevati z rudninami bogatimi gnojili (s kompostom oz. z organskimi gnojili). Izcedki iz kupov hlevskega gnoja ali gresnic so zelo problematični, saj lahko onesnažijo bližnje vodotoke in podtalno vodo, od koder dobivamo pitno vodo. Razen tega je treba upoštevati, da je marsikateri hlevski gnoj »obogaten« z antibiotiki⁶⁾ (zlasti gnoj perutnine, manj goveji gnoj). Takšen gnoj zaradi antibiotikov, ki ostanejo v zemlji dlje časa aktivni, ustavi delo drobnorazmarnih in zato povzroči več škod kot koristi. Prav iz prej navedenih slabosti hlevski gnoj ne uživa tako pomembnega prostora v biološkem kmetovanju in služi bolj kot dodatek zemlji, kadar ji primanjkuje dušičnih snovi.

2) erozija izhaja iz latinske besede erodare=odnašati; gre za pojav, ko voda in veter zavihajo človekovega delovanja pospešeno odnašata delce prsti. Erozijski prsti nastane, če je rastlinska odeja premalo sklenjena, na strmejših pobočjih zaradi napačne obdelave.

3) denudacija izhaja iz latinske besede denudare=razgaliti, odnašati; gre za pojav, ko se premika preperelinska osnova, zemlja od tam, kjer je nastala pod vplivom težnosti zaradi delovanja vode, vetra oz. človeka (zemeljski plazovi, usadi, kamniti podori).

4) kompost iz francoske besede composte = mešano gnojilo iz zemlje, živalskih in rastlinskih odpadkov in gnojnice. Ko te rastline poročemo ali pokosimo, korenine v zemlji razpadajo in nastanejo humusni kanali, s pomočjo katerih se oskrbujejo poznejše posajane rastline z vodo, hranljivimi snovmi in rudninami iz globljih slojev zemlje;

5) iz latinske besede humus = v najširšem pomenu besede zajema vse organske snovi v prsti in na njej, ki so podvržene stalnemu procesu razgrajevanja pod vplivom drobnorazmarnih v zemlji in spreminjanja v različne novotvorbe organskih snovi rjave do črne barve

6) beseda antibiotik izhaja iz grških besed anti = proti in bios = življenje; gre za presnovne proizvode organizmov, ki zavirajo mikroorganizme (bakterije) v rasti ali pa jih celo ubijajo

JOŽE HOSTNIK (Zeleni Kamnika)

Krščanski demokrati

Nedeljsko srečanje v Komendi

V nedeljo, 10. maja, je prišlo na obisk v Komendo nad štirideset članov SKD iz občine Sevnica in Brežice, ki sta jih vodila njuna predsednika.

Po prihodu v Komendo so gostje najprej odšli v župnijsko cerkev, kjer so si pod vodstvom župnika in dekana kamniške dekanije g. Nika Pavliča poglobljeno ogledali znamenitosti cerkve, po maši pa so odšli v cerkevno kapelo, kjer so jih sprejeli predstavniki komendskih krščanskih demokratov iz Karitasa.

Po krajši predstavitvi dela domačih krščanskih demokratov je sledila živahna razprava, kjer je bilo postavljenih največ vprašanj poslanki v republiškem parlamentu mag. Angelci Žerovnik.

Po tem srečanju so gostje odšli v prostore znamenite Glavarjeve knjižnice v cerkveni nadarbinii oziroma beneficiaturi, kjer jih je z vsebino le-te seznanjala prof. Anda Peterlin. Poleg izjemno dragocenih knjig po Gutenbergu, izumitelju umetnosti tiskanja s premičnimi litimi črkami iz 15. stoletja, sta bila gostom med drugim predstavljena tudi dva izredno dragocena knjižna originala: »Slava vojvodine Kranjske« Janeza Vajkarda Valvazorja iz leta 1989 in original prve slovenske opere »Belin« iz leta 1780, ki jo je napisal znani slovenski baročni skladatelj Jakob Zupan. Sicer pa je bila vseskozi v ospredju osebnost Petra Pavla Glavarja (1721–1784), ki ni bil le ustanovitelj te knjižnice, temveč je bil poleg pastore tudi pomemben slovenski učitelj in velik gospodarstvenik.

Po tem bogatem in priskrbenem srečanju so gostje obiskali bližnji »Arboretum« Volčji Potok, kjer so se v objemu pomladanskega cvetja naučili še naravnih lepot.

Mi pa smo si pridobili nove prijatelje!

DR. MARKO ŽEROVNIK

Bo v Novem trgu novi Kurhaus?

Kot smo že poročali v prejšnji številki, je občinska skupščina na aprilski seji na pobudo krajevne skupnosti Novi trg začela postopek za spremembo zazidalnega načrta B 3 Novi trg.

Te dni pa potekajo razprave o prihodnji programski zasnovi ureditve tega območja, ki leži ob vznožju Starega gradu med Zdravstvenim domom in Zavodom za usposabljanje invalidne mladine.

Posebna komisija, ki jo je predlagal izvršni svet in jo sestavljajo predstavniki krajevne skupnosti Novi trg, ustanov s področja šolstva in zdravstva na tem območju, SGP Graditelja in pristojnih občinskih organov, se je že sestala in pogovorila o idejni rešitvi spremembe zazidalnega načrta. Seveda so to šele prve zamisli, ki jih bo treba v nadaljnji javni razpravi še temeljito pretrsteti.

Osnovna ugotovitev je bila, da blokovna gradnja na tem območju ni več aktualna. Celotno območje, ki meri okrog 5 ha, naj bi namenili razvoju turistično poslovne dejavnosti, kar je tudi v skladu z razvojnimi usmeritvami naše občine.

Idejna rešitev predvideva v nadaljevanju graditve zdravstvenega doma postavitev terapevtskega objek-

ta z bazenom, ki bi ga po možnosti oskrbovali s termalno vodo z Vase-nega. Razmišljajo celo, da bi s to vodo po cevovodu hkrati oskrbovali tudi bazena v športnem centru »Pod skalco«. Nekateri pravijo, da bi bil to lahko zametek novega »Kurhausa«. Zato je predvidena tudi gradnja garni hotela z okrog 45 sobami in apartmaji ter garažnim objektom.

Stanovanjsko naselje bi vključevalo 4 objekte z okrog 6 stanovanjskimi enotami, tako imenovanimi »vila bloki«, ki bi nudili višjo raven bivalnih razmer.

Nanizani bi bili okoli osrednjega skupnega prostora, kjer bi bili paviljoni objekti osnovne preskrbe in otroška igrišča s klopmi in parkovno ureditvijo. Proti jugu bi ta kare zaključeval objekt za varstvo otrok.

Parkirišča so zasnovana tako, da so vzdolžno ločena z zelenimi pasovi ter obrobjena z drevesi. Vmes so širše zelene površine ter ploščad z nasadi cvetja in vodometom.

Take so prve zamisli o ureditvi tega območja, ki je s svojo lego pod pobočjem Starega gradu za tako vsebino zelo primerno. Vsekakor velja ta koncept v javni razpravi še dopolniti in ga pri oblikovanju sprememb zazidalnega načrta tudi podpreti.

F. SVETELJ

OBRTNIKI!

OBRTNA ZBORNICA KAMNIK

bo priredila v soboto, 13. 6. 1992, ob 10. uri

OBRTNIŠKI PIKNIK

V Kamniški Bistrici »PRI JURJU«

Vabljeni vsi redni in upokojeni obrtniki ter družinski člani

Predavanje o raziskavah kamniške zgodovine

Novo o starem Kamniku

Osmega maja so Sekretariat za družbene dejavnosti, Turistično društvo in ZKO Kamnik pripravili v dvorani Veronika predavanje-predstavitev spoznanj o najnovejših raziskavah kamniške zgodovine.

Župan Maks Lavrinc je pozdravil vse prisotne, še posebno častnega občana Kamnika dr. Emilijana Cevca, predavatelja dipl. arheol. Milana Sagadina in Kamničana dr. Nika Sadnikarja.

Dr. Sagadin, ki že od leta 1965 vodi dela na Malem gradu, je opisal dosedanja dela in odkritja.

Raziskave o zgodovini gradu kažejo, da je grad do konca 15. stoletja že propadel, kapela pa je prešla v meščansko klet.

Junjsko izročilo in legenda o poganskem templju sta dala slutiti bogate raziskave. V Z delu gradu je stražni stolp Malega gradu, ki je bil kot branik starega Z dela mesta.

Izkopavanja so pokazala temelje obrambnega stolpa, na katerem stoji današnji stražni stolp. Sklepa se o pet in pol metra visokem stolpu, strokovno imenovanem -BERGFRID-. Zunanja dela so opravili 1983 in zdaj so v teku pripave za prekritje stražnega stolpa s streho za zaščito in »oživitev« prostora v drugačne namene, kot služijo danes.

Po rekonstrukciji poteka gradnja romanskega palacija, ki naj bi obsegal osrednji del, bergfrida in kapelo ter bivalni del, so se strokovno lotili spodnjega platoja. 1986 so odkrili največ zanimivega: prečni prerez tal pokaže tlak, žganino, plast ruševine, mrtvo plast, plast prazgodovine; izkopali so novce iz

1180-1190, izluščili obliko platoja; hrastov tram, ki je dal slutiti, kakšen je bil strop, in potrdili predvidevanja, da je bil grad uničen v močnem požaru. Pod stropno konstrukcijo pa so našli »vedra« (za mero) pšenice, ovsa in graha, kar kaže, da je bila tu kašča. Drobne, a ne pomembne najdbe: ključ iz 12., 13. in 14. stol., streme, sulič na ost, kar vse je trenutno v Narodnem muzeju v Ljubljani in čaka na preparacijo.

Odkrili so tudi vhod v kapelo, ki pa je nad prepadom in je zazidan, in ni jasno, kam je vodil, ker je bilo vmes že več prezidav. Odpira se še veliko vprašanj in izzivov za nadaljnje raziskave.

Izkopavanja v drevoredu; izkopali so že dve sondi, so pokazala, da je bil prvotni nivo 2 m pod sedanjim nivojem. Pod ruševinsko plastjo, v ilovini, so izkopali dva otroška groba in nekaj odraslih (z okraski), grobovi so nanizani v treh vrstah, ob robu otroških.

Pomembna najdba iz ruševinske plasti je še kos keramičnega lonca. Pod grobovi je bila siva ilovnata plast in v njej še 2000 let malograjske zgodovine: lonec, udarni nož, amorfni koščki pečene ilovice - hišni red. Po izkopu kamnite sekire, črepinj, pločevine in dela zajemalke se je potrdilo predvidevanje o enem redkih najdišč kamene dobe (še na Barju).

Zato bo dr. Sagadin s sodelavci poizkušal čimprej izkopati kar je še ostalo.

Dr. Sadnikar pa je želel predstaviti Stari grad! Naredil je duhovit uvod s primerjavo, da smo prej poslušali kako je raziskan Mali grad in kako Stari grad, ni dobil dovolj pozornosti.

Grad pomeni mesto ne

graščine in naš Stari grad (Zgornji Kamnik) je imel oblast celih 600 let, ne le nad mestom Kamnik, ampak na širšem območju.

Ob diapozitivih smo si ogledali Stari grad kot kopasto gmoto, ki dominira nad Kamnikom, čudovit razgled na vse strani doline (h kateremu je pridala svoje tudi TO), propadanje ruševin - zaradi bujne vegetacije. Od leta 1670, ko se je podrla streha Starega gradu, je le-ta nezadržno propadal. Vmes so planinci nekajkrat poizkušali zaustaviti sile narave, a zob časa je neusmiljen. Načel je vhod, line in stene gradu, zabil je sledi vdolbine za portali in ostanek begfrida (kaple Janeza Kersnika). »Moderni« človek pa je zasul še obrambni jarek na S strani (kjer so našli ostanke medveda) za potrebe današnje družbe - parkirišče.

Komisija za turizem in komisija za sanacijo Starega gradu sta si zadali naslednje naloge:

**dokončati gostišče (kuhinja, sobe),
renovirati portale (vhode),
obnoviti obrambni stolp (eventualno kapelico) in urediti razgledni stolp (z daljnogledom na žetone) na mestu porušenega opazovalnega stolpa.**

Dr. Emilijan Cevc pa nam je podal svoje poglede na dogajanja v Kamniku in njegovo zgodovino.

Ugledni gost ugotavlja, da del Kamnika spet dobiva nekdanjo podobo; ob odkritjih z Malega gradu pa se potrjuje, kako pomembno središče je bil Kamnik včasih.

Po Valvazorju naj bi bil Mali grad starokščansko svetišče s kultom svetnika, kamor so romali.

Lastnik malograjske kapele je bil Henrik IV. Angleški, kapela pa je bila posvečena sv. Marjeti; na Marjetin dan pa so volili sodnika.

Še o prvotnih zametkih Kamnika smo izvedeli: S od Malega gradu je bilo močvirnato, ni bilo sonca, zato je šutna prvo jedro mesta.

Zarodek prave mestne naselbine je nastal v 13. stol., ko je »življenje« preskočilo strmi klanec (današnji Samčev predor), v 15. stol. pa je nastalo obzidje; Mali grad in Stari grad pa sta bila »nazdornika« poti in dogajanj.

Vprašanje je, kateri grad je starejši? Predvideva se, da Mali grad, ki naj bi bil tudi upravno središče in strateško utrbeni objekt (podpis listin in najpomembnejši dogodki na Malem gradu), Stari grad pa datira v romantiko, (zidava-kamni položeni v vrstah) in naj bi bil uničen od strele - požara? v drugi pol. 16. stol.

Iz Valvazorjevih slik so za JZ strani Malega gradu vidne stopnice, ki pa še niso odkrite, veliko je ugank o obdobju prvotne zidave kapele, o povezavi z drugimi objekti.

Ne brez lažne skromnosti smo lahko ponosni na številne kamniške in okoliške spomenike; na šutensko gotoko in frančiškansko cerkev, kamniško kamnoseško delavnico, Jelovškove slike in rezbarska dela mojstra Gabra v Komendi in druge.

Zato nam dr. Cevc polaga na srce, naj domačini odkrijemo, v ljubimo in varujemo kulturne dobrine in podpremo ljudi, ki imajo kakršenkoli vpliv nanje, da bo Kamnik spet kulturno, gospodarsko in turistično uspešen, kot je bil nekoč v »STARIH ČASIH«.

HELENA STERLE

V spomin

Stane Marcijan

V prazničnem dnevu prebujajoče se pomladi, na dan upora proti okupatorju - 27. aprila, ob obletnici ustanovitve osvobodilne fronte, smo se na kamniških Žalah poslovili od znanega kamniškega gospodarstvenika in družbenega delavca STANETA MARCIJANA.

Ob številni udeležbi Kamničanov so orisali njegovo življenjsko pot in se od njega poslovili v imenu njegovih sodelavcev v občini in v podjetju Svilanit Vinko Gobec, Matija Jenko in Alojz Konda. V imenu društva upokojenec pa Anton Modic.

Stane Marcijan je bil rojen 9. oktobra 1921 v obrtniško delavski družini v Dobu pri Domžalah. V vaškem in delavskem okolju je že mlad občutil socialne težave takratnega časa, ki so ga oblikovale v pokončnega moža. V najtežjih trenutkih za slovenski narod se je takoj opredelil za upor proti okupatorju. Prvega junija 1942. leta se je vključil v organiziran odpor, v enote NOV pa je odšel jeseni 1943. leta. S Štandrovo brigado je sodeloval v bitkah od Dolenjske, prek Zasavja in Štajerske. Težko pričakovano osvoboditev je dočkal kot načelnik varnostno-obveščevalne službe na Primorskem.

Po vojni je nekaj časa opravljal naloge v notranji upravi zapadno primorskega okrožja in v Ljubljani - okoli.

Težki povojni časi in skrb za obnovu so terjali sposobne organizatorje v gospodarstvu. Stane Marcijan je kot mlad, zagnan in sposoben organizator kmalu prevzel vodenje Papirnice Videm-Krško, nato Papirnice Vevče, nekaj časa je deloval tudi v Tovarni papirja in celuloze v Prijedoru. Po vrnitvi je odšel na Štajersko, najprej v Keramično industrijo Liboje in nato v Tekstilno tovarno Prebold. Kljub zavzetosti na odgovornih delovnih mestih se je ob delu tudi izobraževal.

Leta 1961 so takratni vodilni delavci kamniške občine povabili Staneta Marcijana, naj prevzame vodenje tekstilne tovarne Svilanit, ki je bila takrat v tako težkem položaju. S svojimi bogatimi izkušnjami in organizacijskimi sposobnostmi je veliko prispeval, da je tovarna postala zelo uspešen sestavni del kamniškega gospodarstva.

Z njemu lastno zavzetostjo je bil Stane Marcijan vpet tudi v širše gospodarske in družbene tokove naše občine. V upravnem odboru za razvoj Velike planine je sodeloval pri oblikovanju prvih razvojnih programov v letu 1965. Več kot deset let je uspešno vodil sklad za razvoj družbenih dejavnosti v naši občini. V tem času so bili zgrajeni zdravstveni dom ob Ljubljanski cesti, šole v Stra-

njah, Komendi, na Duplici, v Šmartnem, obnovljene šole v Tuhinju, Palovčah in še drugi objekti.

Pomemben je tudi njegov prispevek ob organiziranju enot teritorialne obrambe leta 1968.

Za njegovo prizadevno delovanje, ki mu čas ni mogel biti mejnik, mu je občinska skupščina ob prvi podelitvi občinskih priznanj podelila srebrno plaketo Kamnika. Prejel pa je tudi več državnih odlikovanj in priznanj.

Delavci Svilanita pa so se od svojega dolgoletnega direktorja poslovili z besedami: Živ je spomin na davna šestdeseta leta, ko sta te ustvarjala želja in domotožje pripeljala pred vrata tovarne Svilanit. Vedel si, da se za njimi skriva tovarna, ki je s svojo razdrobljeno proizvodnjo kar hlastala za korenitimi spremembami, ki bi ji prinesle obetajočo prihodnost. V Svilanitu so te pričakovali mladi strokovnjaki, polni energije in želja po napredku. S svojimi dolgoletnimi izkušnjami vodenja tovarne in dela z ljudmi si znal združiti in oplemeniti te sile.

Bil si človek neštetihih podob. Vedno si z besedami in dejanji dokazoval, da človek - sam - ne pomeni nič. Morda so prav od tu pronicale tvoje drobne pozornosti, zaradi katerih se človek počuti - človek. Nikoli nisi prezrl osebnih praznovanj nikogar v tovarni. Šel si med delavce in jim stiskal dlani... Takšen mož si bil - VELIK ČLOVEK!

Čeprav že skoraj dve desetletji nisi bil več aktiven, si življenje in poslovne odločitve tovarne skrbno spremljal od doma. Rad si nam kaj svetoval, nas včasih pohvalil, včasih pokaral in vse to je dobro delo tebi in nam. Živel si z nami in s tovarno in mi smo živeli s teboj. In nikoli nismo pozabili, da smo na krilih tvojih idej in optimizma zgradili tovarno, ki se je po tvojem prihodu neprestano vzpenjala proti vrhu najuspešnejših tekstilnih tovarn.

Zato, naš dragi in spoštovani upokojeni direktor Stane Marcijan, za nas, Svilanitovalce delavce nisi zares odšel, nisi umrl. Tu si, med nami, v spominski podobi človeka neuklonljivega duha, ki je bil zadnja leta življenja za spoznanje drugačen.

Počivaj v miru, odet z našim globokim spoštovanjem, spočetim že tistega davnega šestdesetega leta in nikoli nikoli izpetim.

DANILO CERKVENIK
(Se nadaljuje)

Razvoj turizma v občini

Slovenija je majhna, mlada in samostojna država. Obremenjena je z vezmi preteklosti, ki ji še ne dajo dihati s polnimi pljuči. Vendar majhni narodi bolj ali vsaj drugače ljubimo svojo domovino, kakor jo ljubijo veliki. Ker ne moremo povečevati njene prostranosti, opevamo njene kotičke, polne lepote in tihega mira. In ti kotički so v majhni deželi »veliki«.

Mednje spada tudi kamniški biser s čudovito okolico. In kako naj Kamnik naredimo za turistično, prijetno in živahno mesto, z raznoliko turistično ponudbo; mesto, v katerem se bodo dobro počutili prebivalci in obiskovalci?

Najprej moramo najti odgovore na naslednja vprašanja:
- Kaj lahko ponudimo; ali bo ponudba prava ali kaj potrebujemo za oblikovanje prave ponudbe;
- komu bomo ponujali naše lepote; čemu naj bi turisti sploh prihajali k nam;
- na kakšen način bomo ponujali.

Na prvi seji izvršnega odbora Turističnega društva Kamnik so za predsednika izbrali Jožeta Pogacarja, za podpredsednika pa dr. Nika Sadnikarja.

Imenovali so tudi več komisij in razpravljali o programu dela društva, ki ga bodo dokončno sprejeli na naslednji seji. F. S.

Poskusimo se z odgovori:

- Ponudimo tisto, kar je naše, domače, posebno, značilno. To so naravna bogastva (planine, reke, gozdovi, zrak...), to so posebnosti bogate materialne in kulturne dediščine (izkopnine, arhitekture, običaji, obrt...) in končno so značilnosti našega načina življenja (gostoljubnost, prijaznost...). Te posebnosti so naša identiteta, smo mi sami. In ker so posebnosti, privlačijo.

Turisti bodo prihajali k nam prav zaradi teh značilnosti, oblikovanih v celovito turistično ponudbo. Glede na vrsto naših značilnosti so turisti razvrščeni v skupine, na katere »ciljamo« (smučarje, planince, sprehajalce, gurmane, ribiče...) s posebno ponudbo Velike planine, Tuhinjske doline, Arboretuma, Kamniške Bistrice...

Odgovoriti pa moramo še na vprašanje, kako smo se pripravljali vključiti sami (kot posamezniki, organizacije, društva...), in koliko smo pripravljeni vložiti v ta naš skupni projekt. Brez poznavanja lastnih sposobnosti in pripravljenosti na sodelovanje se bodo namreč aktivnosti jalovo končale (Stari grad, hotel Malograjski dvor).

V naslednji številki Kamniškega občana vam bomo ponudili anketo o teh vprašanjih in odgovorili na vprašanje: Kaj želimo narediti iz Kamnika?

priredil M. ROMŠAK

O nastajanju in poimenovanju kamniških ulic

Nadaljevanje

Z zakonom LRS (Ur. list, št. 11/52) je bilo slovensko ozemlje na novo razdeljeno na mesta, okraje in občine. Naš okraj Ljubljana - okolica je tedaj obsegal 40 občin. Novost so bile mestne občine, ki so imele z zakonom določene posebne pravice. V okraju so bile to Domžale, Kamnik, Višnja Gora in Vrhnika. To kvaliteto spremembo pri razvoju lokalne samouprave, prenehanje poseganja državne uprave v gospodarsko in družbeno življenje je omogočil zlasti novi finančni sistem, ki je omogočal večji gospodarski napredek. To še posebej velja tudi za našo občino, takrat uradno imenovano Ljudski odbor mestne občine Kamnik (LOMO). Tej zakonodaji gre pripisati, da je takratni oblastni uspevalo z neposrednim sodelovanjem občanov storiti velike korake naprej.

Ves povojni čas je občina Kamnik imela srečo, da so ji predsedovali preudarni, prosvetljeni in ne preveč ideološko zadržni ljudje.

V času, ki je sledil volitvam 1952, je mestni občini predsedoval Kamničan spoštovani Alfred JANKO, šolski nadzornik, gospodarstvenik in ugleden javni delavec. Na njegovo pobudo so se začeli razreševati številni pereči problemi mesta in občine, med katerimi je bila leta 1953 pobuda za novo numeracijo in imenovanje in preimenovanje mesta in predmestij. Na tem področju je tedaj vladal že pravi nered. Na to je opozarjal tudi pravkar končani popis prebivalstva. V teh letih je vladal močan migracijski pritisk. Intenzivirana je bila stanovanjska izgradnja. Tudi potrebe drugih področij so narekovala nujnost zakoličenja pretehtanih rešitev za prihodnje pozidave. Neodložljivo je bilo

načrtovati cestno in ulično mrežo, idejne smeri širitve vodovodnega in kalizacijskega omrežja.

Ustrezni sklepi so bili sprejeti. Led je bil prebit. Začeli so se ustrezni postopki v skladu z veljavno zakonodajo. Računali smo pri tem tudi na pripravljenost številnih razumnikov, ki so v mestu živeli ali bili tu rojeni.

Predsednik Alfred Janko je k sodelovanju pri tem projektu povabil svojega gimnazijskega prijatelja Kamničana dipl. inž. Cirila Pogacnika, odgovornega projektanta pri Slovenijaprojektu v Ljubljani. Njemu v pomoč je bila skupina iz sveta za gradbene in komunalne zadeve, ki jih je vodil Alojz Bešter. Z njim so sodelovali zavzeti Kamničani, med katerimi velja omeniti dipl. inž. dr. Alberta Čebulja, dipl. ing. arh. Natašo Suhadolc, Slavka Ponikvarja, Oskarja Grzinčiča, Bogdana Kobola, Alberta Štuparja in druge.

Komisija, ki jo je vodil prof. Ivan Zika, je za imenovanje ulic pripravljala izbor izmed zasluženih imen iz naše krajevine in slovenske zgodovine. Izbor je obsegal imena pisateljev, pesnikov, glasbenikov, slikarjev, politikov, revolucionarjev in drugih javnih delavcev ter krajev in dejavnosti. V komisiji so sodelovali med drugim prof. Avguštin Lah, prof. Zvone Verstovšek, prof. dr. Janez Matjašič, dr. Svetozar Frantar, prof. Jože Sluga, prof. Srečko Zabrič, dipl. inž. Franc Dolenc in drugi. Sej so se udeleževali na pisno vabilo tudi drugi, kot npr. akademik prof. France Stele.

Vsi, ki so pri tem enkratnem projektu sodelovali, so se počutili počašćene, saj so vedeli, da sodelujejo pri nalogi, pomembni za nadaljnji vsestranski razvoj mesta.

Po javni razpravi, prejetih pisnih predlogih in v občinski skupščini se je izoblikovalo soglasno stališče, da je v mestu Kamniku na tem področju nujno potrebno narediti carski rez. Mesto, kakršno je bilo in kot se je razvijalo v naslednjih desetletjih, je moralo dobiti nove označbe in novo numeracijo. Stara ledinska imena so se praviloma ukinila, to velja tako za Graben, Mesto, Šutno, Perovo in Zaprice, kjer pa je bilo možno, se je del pustil kot spomin na ta imena.

Občinska skupščina je v začetku leta 1954 sprejela odlok o določitvi in imenovanju ulic, poti in trgov v mestu Kamniku in delu naselij Duplica in Mekinje. Mesto je bilo

začasno razdeljeno na 49 ulic, cest, poti in tri trge. Določena so bila njihova imena in sklenjeno, da se z izvajanjem odloka začne 15. marca 1954.

Numeracija se je začela, upoštevač veljavno zvezno uredbo in obvezno navodilo republiškega statističnega urada, na trgu in od tu postopno proti severu in nato proti jugu kot so začele nastajati nove ulice. S tem odlokom se je mestno območje zajedlo na jugozahodni strani tudi v naselje Podgorje. Na tej osnovi so se označevale ulice že tja do leta 1965. Nove hišne tablice so bile izdelane v Celju.

Ponovno odkriti Stane Cuderman

Z odprtjem pregledne razstave kamniškega akademkega slikarja Staneta Cudermana (1895–1946) v Maleševi galeriji v Kamniku je Kulturni center Kamnik ponovno odkril in se dostojno oddolžil temu po drugi vojni skoraj pozabljenemu slovenskemu slikarju. Ob razstavi je izšel izčrpen katalog. Besedilo v uvodu, povzetku, spremem in strokovnem delu je prispeval kustos Marko Lesar.

Svojevrstno zanimivo naključje je, da je razstava postavljena prav v Maleševi galeriji, saj je bil nekoliko starejši Cuderman Malešev kamniški rojak in mladostni prijatelj, s katerim sta leta 1927 tudi skupaj razstajala. Splet nesrečnih okoliščin v slikarjevem privatnem življenju in slikarskem udejstvovanju je bil verjetno vzrok, da je Cudermana povojna strokovna literatura skoraj obšla, pa tudi njegova dela, raztresena po privatnih zbirkah, so bila bolj ali manj nepoznana. Ne bomo se zmotili, če ugotovimo, da je omenjena razstava z izčrpnim katalogom pravo odkritje za umetnostno-zgodovinsko stroko in vnaša nekatere nove podatke in prispevke v vedenje o slovenskem slikarstvu med obema vojnama. Cudermanov slikarski in grafični opus je predvsem zaradi umetnikove prezgodnje nesmiselne smrti relativno skromen, posebno, če ga primerjamo z gigantno likovno zapuščino rojaka Mihe Maleša. Verjetno je še precej likovnih del neodkritih, nekatere slike pa so poznane le po fotografskih reprodukcijah. Vendar je kamniškimi raziskovalcem le uspelo evidentirati 63 risb in grafiki ter 192 slikarskih enot. Omenimo vsaj še Cudermanovo prekrito (prebeljeno) fresko v nekdanji restavraciji Slamič v Ljubljani in poslikavo stropa, lunet, slavaloka in prezbiterija v frančiškanski cerkvi v Kamniku, ki je trajen, monumentalni spomenik umetniku.

Razstavljeni dela predstavljajo Staneta Cudermana predvsem kot izbornega portretista in figuralka, izjemnega talenta in solidnega tehničnega znanja, ki si ga je pridobil na praški akademiji, kjer ga srečamo celo med slikarskimi nagradenci. Po drugi strani je njegovo slikarstvo morda nekoliko problematično, vendar vsekakor ne v kvaliteti, temveč v stilnih orientacijah. Njegovi meščanski portreti so nadaljevanje zlahtne realistične portretne tradicije v slovenskem slikarstvu, od bratov Šubicev, Kobilce, Vesela do Vavpotiča, Jakca in Maleša. Po drugi strani pa je bil

Cuderman tudi otrok svoje dobe, ki ga je vrtinčila in gnetla v življenju in slikarstvu. Tako lahko zasledimo v njegovih predvsem zgodnejših delih vplive modernih likovnih tendenc in stilov, predvsem tistih, ki so obvladovali slovensko umetnost medvojne dobe: odmevi secesije in simbolizma, ekspresionizma in nove stvarnosti. Zgodnje olje, datirano v čas med 1910–20, je še posebej v slogu, ki bi ga mirno lahko podpisal Maksim Gaspari, kar da misliti, da se je slikar v začetnih likovnih poizkusih naslonil predvsem na domače, kar kamniške likovne vzore (slikarji Koželj, Gaspari, Sadnikar). V obdobju na Akademiji v Pragi v zgodnjih dvajsetih letih začnejo nastajati slikarjeve značilne teme, ki jih je v tridesetih formalno in vsebinsko nadgradil.

Posebej velja omeniti Cudermanove figuralne kompozicije, ki se navezujejo deloma še na simbolizem in ekspresionizem, še bolj pa na predvojno novo stvarnost. To so svojevrsne simbolične alegorije (Revolucija, Srce vodi ljudstvo, Hrepenenje po svetlobi, Evropa). Kompozicijsko in formalno je samosvoja, iz ptičje perspektive prikazana, le še na fotografskem posnetku ohranjena slika »Pojedina«, ki bi ji morda bili vzor sočasni, popularni lutkovni animirni filmi v produkciji firme »Tobis-Degato«, saj je znano, da so Cudermana zanimala tudi množična področja tehnike. Prav svetovljanska je v duhu evropske nove stvarnosti naslikana podoba »Ples v Kazini« z do sedaj prepoznanimi figurama pesnice Lili Novy in igralca Antona Cerarja-Danila. To je slika, ki jo lahko mirno postavimo ob slike velikanov sočasnega nemškega slikarstva, denimo Ota Dixea ali Maxa Beckmana. Izredna je tudi zgodnja študija še iz praeškega obdobja »Prizor iz študijske delavnice«, ki jo lahko uvrstimo v niz podob ateljejskih interierov sočasnih mojstrov evropskega slikarstva.

Stane Cuderman je bil na splošno znan tudi kot slikar podob z religiozno vsebino, ki so v večini nastale po naročilu. Kljub temu je tudi med temi deli ustvaril nekaj povsem samosvojih in spoznavnih ekspresivno zasnovanih kompozicij, kot sta »Vstajenje« in »Snemanje s križa« ter izredno simbolno pomenljiva »Madona« iz let 1930 do 32.

Izzait grafik Cuderman ni bil, saj je za razliko od Jakca in Maleša v Pragi študiral slikarstvo. Vendar tudi njegov, vsaj do sedaj evidentirani, grafični opus ni zanemarljiv. Čeprav Cuderman v grafiki ni izrazil profilirani, bi lahko njegovo grafično delo

formalno in vsebinsko postavili ob bok sočasnih slovenskih grafikov, še posebej ob dela Toneta Kralja.

Čeprav včasih ne izraziteje dočljivo, pa tudi kvalitetno, slogovno, in nazorsko dokaj heterogeno, ostaja delo Staneta Cudermana eden temeljnih kamnov slovenske likovne umetnosti med dvema vojnama. Še bolj poglobljena strokovna raziskava o umetnikovem delu in verjetna nova odkritja njegovih slikarskih del bodo prinesla še nova spoznanja o tem našem slikarju, katerega nesrečna usoda se navezuje na vrsto krivičnih in trnjevih življenjskih poti slovenskih umetnikov naše polpreteklosti. Naj zaključim z mislijo Ljerkje Menaše iz kataloga retrospektive M. Maleša v Moderni galeriji v Ljubljani leta 1974, ko primerja v zaključku besedila dva velika naša likovne umetnosti, Jakca in Maleša: »Pri prvem skozi ves slogovni razvoj in spremembe veliki etični imperativ, romantična zavzetost za stvar in čustva, pri drugem pa v formi in motivu nenehno pričujoča spogledljiva igra, igranje z materijo in samim izrazom.

DUŠAN LIPOVEC

Fotografija slike »Rab« kolorirana risba 1989

Dušan Lipovec razstavlja

V galeriji CICERO v poslovni stavbi DELA v Ljubljani razstavlja akvarele in gvaše z obmorskimi motivi akademski slikar Dušan Lipovec. Razstava je na ogled od 14. maja do 4. junija 1992. Ob razstavi je likovni kritik dr. Milče Komelj zapisal:

»Vse te slike so razstavljene kot v pričakovanju bližnjega osvežilnega poletja in so intimna podoba slikarjevega življenja z naravo, ki ji umetnik zdaj v sveti tišini prisluhne in jo zatem že zapre v svojeglav vrvež. V skladu s tem pa so razumljivi tudi raznoliki prijem, segajoči od stilizacije in popolne harmonije z motivom prek razžvete barvne slikovitosti v igriv infatilizem, ki kaže skozi slikarjeve oči nepokvarjen pogled otroka, slikarja in popotniško brezbriznega slikajočega barvnega poeta, ki ga iz slikovitega kamniškega ateljeja vabljivo kličejo obmorska odmaknjenost, barvna svežina in igriva vedrina sredozemske jasne sveta.«

D. L.

Pevski zbori

Prijetne pesmi iz otroških grl

Pred koncem šolskega leta organizirajo šole v kamniški občini srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov. Poslušalcem želijo pokazati, česa so se naučili skupaj s svojimi zborovodkinjami.

V petek, 15. maja, so se v prostorih Srednje ekonomske in naravoslovne šole Rudolfa Maistra predstavili:

otroški pevski zbori osnovnih šol Stranje, pod vodstvom Karle Urh, Komenda Moste pod vodstvom Alenka Drčar, Frana Albrehta pod vodstvom Marine Aparnik in Marije Verež-Duplice pod vodstvom Petre Grbec.

Za otroškimi pevskimi zbori so nastopili:

mladinski pevski zbori iz osnovnih šol Stranje pod vodstvom Karle Urh, Frana Albrehta pod vodstvom

Zbor OŠ Komenda Moste vodi Alenka Drčar

Melite-Račetič-Prevodnik in Toma Brejca pod vodstvom Jelke Podgorelec-Srebrnič.

Vsi pevski zbori so pokazali kvalitetno izvedbo pesmi, zato so bili od številnega poslušalstva toplo na-

grajeni. Prisrčnost pesmi je marsikoga ganila. Pesmi, ki smo jih slišali iz otroških grl, so blagovneče pozvanje in pri mnogih utrdile prepričanje, da imamo v mladih pevcih dobro gradivo, ki se vanj spleča vlagati in ga oblikovati. Da je temu tako, govorijo uspehi. Govorijo pa tudi o tem, da so v delu otroških in mladinskih pevskih zborov vse pevovodkinje vložile mnogo ljubezni in naporov. Še vedno velja misel, ki se stalno potrjuje »kjer sliši se pesem, tam je ljubezen in poštenje«.

Zahvala velja vsem, ki so nastope organizirali in pevcem omogočili pokazati, kaj znajo. Zvezi kulturnih organizacij Kamnik in še posebej neumornim pevovodkinjam.

STANE SIMŠIČ

Letni koncert DKD Solidarnost

Letni koncert obeh pevskih zborov Solidarnosti je bil v petek, 15. maja, v dvorani Veronika Kamnik zelo tople sprejet. Skoraj polna dvorana poslušalcev je pevke in pevce po vsaki pesmi nagradila s ploskanjem in odobravanjem.

Najprej se je predstavil ženski pevski zbor, ki ga vodi zborovodki-

nja prof. Olga Stele. Zapele so devet pesmi.

Dobro uglaseni glasovi so želi priznanje in zahvala gre pevkam in pevcem Solidarnosti, da smo poslušalci preživeli lep in prijeten večer. Ob tej priliki so povedali, da je bil ženski pevski zbor Solidarnost izbran za gorenjsko revijo pevskih zborov, ki je bila 22. maja v Mengšu. Na ta koncert so povabili vse dosedanje zborovodje. Povabilu se je odzval Viktor Mihelčič, ki je dolga leta vodil pevski zbor Solidarnosti. Njemu na čast so zapele pesem,

njegovo pesem – Tiha misel zablestela.

Moški pevski zbor je vodila prof. Ivica Ropas. Tudi ta zbor je zapel devet pesmi. Vsi, ki smo večer pesmi pevcev Solidarnosti poslušali, smo bili srečni. Pesem narodna, ponarodna, umetniška... živi. Živi z ljudmi in z nami, združena v nerazdružno celoto.

Zborovodkinja prof. Ivica Ropas vodi moški pevski zbor že polnih deset let. Janez Maleš ji je v imenu pevcev čestital, se ji zahvalil za njen trud in ji podaril – umetnino Bo-

gdana Potnika.

Pred zaključkom letnega koncerta sta oba zbora skupaj zapela še dve lepi pesmi. Predsednik pevske sekcije Solidarnost Lojze Jerman je Janezu Malešu, predsedniku moškega pevskega zbora, prav tako poklonil umetnino Bogdana Potnika in se mu zahvalil za njegovo dolgoletno delo. S svojim delom je veliko prispeval k uveljavljanju DKD Solidarnost na sploh, še posebej pa pri uveljavljanju pevske kulture.

STANE SIMŠIČ

Stane Cuderman: Pustna zabava, 1930

Mešani pevski zbor Solidarnost

Pred izdajo knjige o zvonovih na Slovenskem (III)

Lepo mi poje ta kamniški zvon

Štirje zvonovi v dekaniji trenutno niso usposobljeni za zvonjenje:

— Mali jekleni zvon v Meki-njah nima kembelja

— Edini bronasti zvon (maj-hen) v kapeli v Godiču nima vrvi in ustrezne opreme

— Edini bronasti zvon v po-družni cerkvi v Kostanju je počen in neuporaben

— Mali bronasti zvon (nav-ček) v samostanski cerkvi v Kam-niku nima vrvi in je težko dostop-en — vidimo ga v zgornjih linah zvonika.

Od 110 zvonov v dekaniji je 68 bronastih, 42 zvonov je ulitih iz jeklene litine. Vsi ti jekleni zvonovi so bili izdelani v livarni Kranjske industrijske družbe Jesenice v letih od 1917 do 1924 in vsi so nadomestili med vojno po-brane bronaste zvonove. Od 68 bronastih zvonov jih je 5 razme-roma majhnih, s težo pod 50 kg. Že omenjeni bronasti zvon v po-družnici Kostanj (župnija Šmart-no v Tuhinju) ima kar veliko raz-poko na boku. Čeprav je bil en-krat zavrnjen, se je razpoka poja-vila na drugem mestu. Po napisu na zvonu sodeč (napis je v gotski pisavi), je možno, da je to najsta-

rejši zvon v dekaniji, čeprav nima odlite letnice izdelave. Najstarej-ši še uporabljen zvon v dekaniji pa zvon kot srednji zvon v zvoniku znane cerkve pri Sv. Primožu pod Veliko planino. Ulita letnica izdelave na samem zvonu nam pove, da je bil ulit leta 1491 — po drugi razlagi letnice pa leta 1494. Torej je star ravno 500 let — pol tisočletja! Tretji najstarejši zvon pa še vedno vsak dan zvoní kot drugi zvon v cerkvi Sv. Neže na Selih; ulit je bil leta 1739. Četr-ti zvon po starosti tudi še zvoní kot četrti mali zvon v župni cerkvi v Kamniku; ulit je bil leta 1795. Iz prejšnjega stoletja imamo v dekaniji še 12 zvonov. Večina so to manjši zvonovi, teže 200 do 300 kg, le v Tunjicah je to veliki zvon s 1.725 kg in na Homcu srednji zvon z 865 kg. Zagotovo so to najlepší izdelki glede na obliko, napise, ornamente in po-dobe svetnikov na bokih zvonov. To so sami kvalitetni izdelki priz-nanih livarjev iz rodbine Samassa iz Ljubljane, ki so skupno ulili nad 7.000 zvonov. Škoda, da je toliko v teh časih ulitih zvonov končalo v prvi svetovni vojni. Najmlajši zvon v naši dekaniji je veliki zvon v župniji Sv. Ane na

Gozdu. Ulit je bil leta 1987. Ne-kaj let starejša sta dva manjša zvonova v cerkvi Sv. Jurija v Nev-ljah. Te tri zvonove je ulila sedaj edina livarna zvonov v Sloveniji — Feralit v Žalcu. Pa poglejmo, kdo vse je ulival sedanje zvonove v dekaniji:

Luka Dimic, Ljubljana 1 zvon
Janez Jakob Samassa, Ljubljana 1 zvon

Maks Samassa, Ljubljana 1 zvon
Vincenc Samassa, Ljubljana 2 zvon

Feralit, Žalec 3 zvonove
ing. Bühl, Maribor 4 zvonove

Anton Samassa, Ljubljana 5 zvonov
Albert Samassa, Ljubljana 5 zvonov

Zvonarna in livarna Šentvid nad Ljubljano 5 zvonov

Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 34 zvonov

neznani livar 7 zvonov (predvsem manjših)

Slovenija že kar nekaj stoletij skoraj nikoli ni bila brez livarne zvonov. Te so bile poleg Ljublja-ne tudi v Gorici, Beljaku, Celovcu, Celju, Kranju, Nazarij, v Žužemberku, v Gočah pri Vi-pavi in menda celo na Trojanah.

Poglejmo še teže in velikosti

naših zvonov. Najtežji bronasti zvon v dekaniji slišimo zvoniti v zvoniku na Homcu. Tehta 2.742 kg. Le 50 kg lažji je veliki zvon v Komendi. Največji zvon v dekaniji pa zvoní v zvoniku župne cerkve v Kamniku. Ta zvon je ulit iz jeklene litine in ker je ta litina lažja od brona, znaša njegova teža 2.228 kg. Če bi bil ta zvon ulit iz brona, bi tehtal najmanj 2.800 kg. Spodnji premer tega zvonja je 174 cm in ima obseg 546 cm. Komendski zvon ima premer 171 cm, na tretje me-sto pride homški zvon s preme-rom 165 cm. Po velikosti do 12. mesta si sledijo zvonovi: V Zgor-njem Tuhinju, Podgorju, Šmart-nu v Tuhinju, Tunjicah, Mostah, Špitaliču, v Stranjah, na Križu, v Meki-njah.

Za primerjavo pogledimo še po-datke o največjih zvonovih na svetu, v Evropi in Sloveniji. Naj-težji zvon na svetu je obešen v Kijevu v Ukrajini, z imenom car Kolokol, ki tehta okrog 220 ton. Ta zvon pa nikoli ni zvonil, ker jim je med dviganjem v zv-onik padel na tla in je na spodnjem robu odpadel kos roba s težo 11 ton. V primerjavi s tem zvonom pa je največji zvon v Evropi že

+ 189 IV 191

+ PRIMUS +

kar majhen. V ruskem samosta-nu sv. Pantelejmona na gori Atos v Grčiji jim zvoní s težo 13 ton in ima spodnji premer 271 cm, ob-seg pa 850 cm. V istem zvoniku je obešen še malo manjši zvon, v bližnjih manjših zvonikih je še 32 manjših zvonov.

Največji in najtežji zvon v Slo-veniji se oglašja iz zvonika cerkve Device Marije v Polju pri Ljub-ljani. Tehta 5.825 kg, kembelj ali bat pa še dodatno 400 kg. Spod-nji premer ima 235 cm, obseg znaša 737 cm in je ulit iz jeklene litine v livarni Kranjske industrij-ske družbe na Jesenicah v letu 1923.

Poglejmo še, koliko zvonov je obešenih v zvonikih cerkva deka-nije Kamnik. Iz zvonika v Ko-mendi se oglašja pet zvonov. Po štiri zvonove slišimo zvoniti

Letnica izdelave srednjega zvonja v cerkvi Sv. Primož in oblika črk vseh napisov na zvonu — »PRIMUS«

v Kamniku (župna cerkev), Kamniku—Žale, v Tunjicah, v Nevljah, na Selih, v Zgornjem Tuhinju. V Samostanski cerkvi v Kamniku in v Meki-njah pa ma-lih zvonov ne uporabljajo. Po tri-je zvonovi zvonijo v 21 zvonikih. Po dva zvonova imata kapeli; Kal-varija v Kamniku in kapela Mari-je Snežne na Veliki planini. Po en zvon imajo: podružnica v Ko-stanju, kapela ob cerkvi v Motni-ku, cerkva Sv. Petra nad Sv. Primožem, kapela v Godiču in kapela v Kamniški Bistrici.

FRANC HVALE
(Nadaljevanje prihodnjic)

Živali kiparja Janeza Boljke v Arboretumu

V prenovljenem paviljonu, nekdanji grajski kapeli, v Arbo-retumu v Volčjem Potoku so od-prli stalno zbirko skulptur Janeza Boljke iz ciklusa živalske plasti-ke. Kipar, slikar in grafik Janez Boljka je brez dvoma eden izmed naših najpomembnejših sodob-nih likovnih ustvarjalcev. Ni zgolj naključje, da je zbirka po-stavljena v prelepo obnovljeni ambient in v še lepše okolje Ar-boretuma, saj umetnikov rod izhaja iz Kamnika in je kipar ne-čak slikarja Mihe Maleša. Boljka že od časov študija dalje ustvarja svoje živali, pravzaprav živalske metafore. Tako je nastal izredno bogat, raznolik in številčen že skoraj nepregleden opus njego-vega živalskega sveta v bronu. To so opice, konji in jezdec, no-sorogi, biki, v zadnjem času tudi druge živali, kot leopard, kozorog, divja svinja ter prašič, koza, zajec in celo netopirji, ki ždijo in letajo pod kupolo razstavnega paviljona. Simpatična gesta je Boljkovo poimenovanje skulptu-re zajca z naslovom »Zajcu«, ki jo je prijazno-ironično naslovil svojemu prijatelju pesniku Dane-tu Zajcu. V mesecu maju, ko so torej živali Janeza Boljke prišle v Volčji Potok, v kraj, ki si ga za to zbirko skoraj ne bi mogli iz-brati boljše, je pesnik Matjaž Kocbek zapisal:

»Z dostojanstvom in v zbrano-sti Janez Boljka vrača naravi, kar je njenega. Njene plemenite otroke-živali. Leto za letom je kot Noe tovoril živali s svojo bar-ko. Naučil se je njihovega jezika, gibov in instinktov. Da jih zava-

ruje, ohrani in oplemeniti. S svo-jimi rokami jim je vdihnil podobo večnosti. Čudežni svet živali, oster in nežen, patiniran in bleš-čeč, sopihajoč in nem, svet, nabit s pravzemerirjenostjo«.

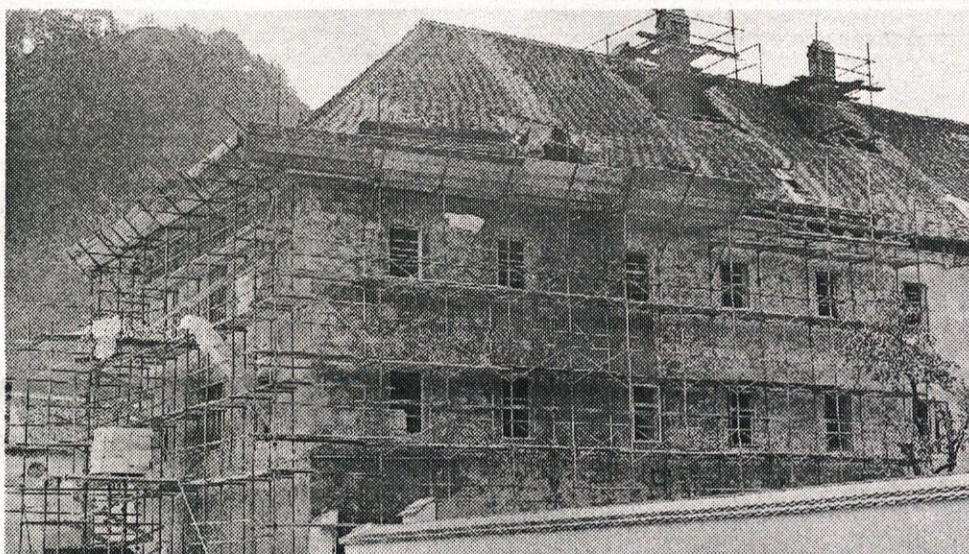
Pred kratkim pa smo izvedeli, da se bodo Boljkove živali poja-vile tudi na novih slovenskih in to-larskih kovancih, in sicer: ko-zorog, lastovka, postrv, kobilica, čebela in človeška ribica. Baje je umetnik motive živali upodobil duhovito in vnesel določene ino-vacije.

Umetniški opus Janeza Boljke je sicer širok in raznovrsten, ven-dar pa v glavnih smereh enovit in dosleden: spet in spet se vrača v svet svojih živali.

Ob odprtju, kjer je bil slav-nostni govornik Ciril Zlobec, ki-parjevo delo pa je predstavil Aleksander Bassin.

Prireditev se je zaključila z og-njemetom. Ta zares prvovrstni umetniški dogodek bomo pom-nili.

DUŠAN LIPOVEC

Poodrano severno krilo samostana

500. obletnica prihoda v Kamnik

Frančiškani praznujejo

Kamniški frančiškani slavi-jo pomemben jubilej — 500. obletnico prihoda v lepo, zgodovinsko in kulturno-umetnostno zelo pomembno mesto pod Kamniškimi Alpa-mi.

mi. Temu dogodku so name-nili jubilejno leto. Začelo se je 5. maja z devetdnevno Fatimski Mariji v čast, konča-lo pa se bo maja prihodnje leto s slovesnim sklepom.

Frančiškani so se za devet-dnevno odločili iz dveh razlo-gov: iz hvaležnosti do Matere božje, ker je bila milostno navzo-ča v njihovem življenju in delova-nju v Kamniku, in njej v zahvalo, da se je srečno končala lanska vojna za slovensko svobodo in samostojnost. Tedaj so tudi začeli fatimsko pobožnost in jo potem nadaljevali vsak mesec. Slovesen sklep devetdnevne je bil 13. maja, ko je frančiškanski provin-cial p. Polikarp Brolih iz Ljublja-ne odkril in blagoslovil kip Fa-timske Marije, otroci pa so pri-pravili lep duhovni program. De-vetdnevno je obiskovalo veliko ljudi, vsak dan pa so se menjavali frančiškanski govorniki, ki so že delovali v Kamniku. 9. maja zve-čer je kamniški mežani pevski zbor Cantemus prepeval Mariji-ne in druge duhovne pesmi.

Iz zgodovine frančiškanske cerkve in samostana v Kamniku je znano, da je bila prva cerkev. 8. septembra 1492 posvečena sv. Jakobu ter naslednje leto izročena v oskrbo frančiškonom. Do-mneva se, da je bila pred to cerk-vijo nad sedanjim božjim grobom postavljena majhna podružna ka-pela Sv. Jakoba župnije Marije Brezmadežne na Štni.

Samostan rešujejo pred propadom

Kamniški frančiškani so se v jubilejnem letu lotili izredno

zahtevne celovite obnove no-tranjščine in zunanjščine svojega samostana. Obnovitvena dela vodi Energoinženiring iz Ljublja-ne v vrsto kooperantov, potrebna pa so v prvi vrsti zato, da se bo samostan rešil pred nadaljnjim propadanjem. Zadnjič je bil te-meljito obnovljen ravno pred 100 leti.

Do obnove je prišlo predvsem zaradi tega, ker so frančiškani naleteli na veliko razumevanje in tudi denarno pomoč pri vodstvu kamniške občine — županu Mak-similijanu Lavrincu, predsednici Izvršnega sveta Mariji Sitar, pod-predsedniku Mihi Novaku in drugih. Sami nikakor ne bi zmo-gli tega velikega finančnega bre-mena, na občini pa tudi vedo, kakšne možnosti mestu Kamniku in njegovemu kulturnemu raz-cvetu ponuja obnovljeni samo-stan, ki hrani velike knjižne in umetnostne zaklade.

Gvardijan Pashal, ki si je sku-paj s sobratmi nprtil obnovo sa-mostana, je povedal, kakšne na-črte imajo po končani obnovi. Samostansko pritičje bo služilo »kulturni srca«. V njem bodo zelo bogata samostanska knjižnica, marijanski muzej, galerija doma-čih umetniških slik in prodajalna verskega tiska. V prvem nad-stropju bodo uredili bivalne in delovne prostore za frančiškane, drugo pa bo namenjeno serafin-skemu kolegiju — frančiškanskim gimnazijcem.

Žalostna preteklost

Brat Pashal je povedal tudi ne-kaj podatkov o samostanu iz ža-

lostnega obdobja druge svetovne vojne in po njej. Leta 1941 so si ga prilastili nemški okupatorji in v njem uredili urade, po vojni pa nova slovenska oblast. Frančiškani so kljub temu vztrajali v Kamniku in živeli ter delovali v nemogočih razmerah, saj so nekaj časa stanovali celo na hod-niku. Pozneje so jim oblasti od-stopile nekaj sob v pritličju. Leta 1972 so prosili občino, najizprazni del samostana, da bi v njem la-hko uredili knjižnico, vendar so tedaj naleteli na gluha ušesa. Uresničitev njihovega načrta se je približala leta 1987, ko je ob-čina dala v najem samostanu bivšo samostansko obednico.

Pri frančiškanih se je marsikaj obrnilo na bolje, ko je postal kamniški župan Maksimilijan Lavrinc. Zavzel se je za to, da dobijo nazaj svoje nekdanje pro-store, uredijo knjižnico in da je bil okrog njihove posesti zgrajen primeren zid, prav tako pa tudi,

da so stranke, ki so nekdaj stano-vale v samostanu, to stavbo za-pustile in dobile primerna stano-vanja. Samostan je v celoti spet prišel v prave roke, s tem pa se je še bolj pokazala kričeča potreba po njegovi obnovi od temeljev do vrha, zunaj in znotraj, in name-stitev vse potrebne notranje opreme.

Konservatorji Zavoda za spo-meniško varstvo iz Kranja pod ometom na samostanskem stop-nišču odkrivajo freske.

Frančiškonom ni lahko, saj so se zaradi obnovenih del neka-teri morali preseliti v sosednje župnije, drugi pa stisniti, vendar radi postorijo, samo da bo njihov dom obnovljen in da bo služil pravim namenom. V jubilejnem letu pripravljajo vrsto zelo zani-mivih verskih, kulturnoumetni-ških in znanstvenih prireditev, o katerih bomo sproti poročali. To leto jih bo gotovo še močnejše povežalo s Kamnikom, biserom pod gorami, in prebivalce Kam-nika z njimi, saj so jih toliko časa duhovno, kulturno in umetnost-no dvigali.

Kamniški frančiškani so vedno živeli tiste prave oblike pobožno-sti, ki so bile skozi stoletja žive in vodilne v Sloveniji. Naj jih duh sv. Frančiškana Asiškega, njiho-vega duhovnega očeta in redov-nega ustanovitelja, še naprej vodi po poti redovnih karizem v bla-gor Kamničanov, prebivalcev kamniške dekanije in vse Slove-nije, hkrati pa iskrene čestitke ob njihovem jubileju v imenu prebi-valcev kamniške občine.

JOŽE PAVLIČ

Obiskovalci si ogledujejo umetnine kiparja Janeza Boljke. Foto: J. Pavlič

33 KAMNIK
Novi trg 17
elektronika Tel. 832-020

vam nudi:
— popravilo vseh vrst RTV aparatov, videorekorder-jev, računalnikov, gospo-dinjskih aparatov in strojev
— priključitev telefonskih aparatov, tajnic, telefaxov in inštalacije hišnih alarm-nih sistemov
— čiščenje video in audio rekorderjev, disketnih in tračnih enot.

Nekaj za vas, otroci!

Končna postaja — postaja Death

Na SENŠRM smo gostili pisateljico in novinarko Marinko Fritz-Kunc, ki živi in dela v Piranu. Povabili smo jo zaradi njene drobne knjižice POSTAJA DEATH, ki jo je izdala januarja letos in ki je vključena v projekt DEMISTIFIKACIJA DROGE. To pa je bila hkrati tudi glavna tema našega pogovora z njo. V uvodnem delu nam je predstavila svoje literarno snovanje, ki je bilo v zadnjih sedmih letih zelo plodno in uspešno, saj so vse njene knjige tudi uspešnice. Doslej je izdala štiri romane: Janov krik, Ne pusti čakati jutri, Ne verjami vetru in Grande fotté. Hkrati je napovedala izid romana Borboletta, zgodbo o fantu narkomanu, ki je deloma posneta po resničnih dogodkih.

POSTAJA DEATH je pravzaprav novinarsko in ne leposlovno delo, saj sloni na resničnih izjavah narkomanov in tudi njihovih staršev. Vse te izpovedi in življenjske zgodbe govorijo o ujetosti v svet mamil in o peklenskem trudu pobegniti iz njega. V njen projekt Demistifikacija droge sodi predvsem pogovor o tej temi in predstavljanje tistega drobca sveta, ki ga vztrajno spregledujemo in se pretvarjamo, da ga ni ali pa je nekje daleč proč od nas. Tudi zato je s seboj pripeljala Aljošo, ozdravljenega narkomana, ki nam je pripovedoval o svojih izkušnjah z drogo. Učilnica, v kateri je potekal pogovor, je bila natrpana, dijaki pa so Aljoši sproščeno zastavljali vprašanja, na katera je zelo odkrito odgovarjal. Skušal je razbiti iluzije o tem, da heroin in tudi druge droge popeljuje človeka v sanjsko lepi svet.

Po končani predstavitvi smo gospo Kunčevu prosile za kratke pogovore.

KJE SO VZROKI, DA STE SE ZAČELI UKVARJATI S TO PROBLEMATIKO?

Sin Matjaž je lansko poletje pripeljal k nam svojega prijatelja

Primoža. Bil je zelo prijeten fant, s katerim sem se veliko pogovarjala. Zelo rad je imel planine in pogosto je zahajal tja. Teden dni po svojem obisku pri nas je hotel iti v hribe. Vendar na to pot na žalost ni odšel — babica ga je našla mrtvega. Umrl pa je zaradi heroína. Vedela sem, da uživa heroin, vendar mi nisem mogla pomagati. Njegova usoda me je zelo prizadela, zato sem mu posvetila svojo knjigo POSTAJA DEATH. Po tej izkušnji sem začela več premišljevali o takih ljudeh.

KAKO STE SE SREČEVALI Z NARKOMANI? KAKO STE TO DOŽIVLJALI?

Vsako srečanje me je zelo prizadelo, saj je po mojem mnenju škoda vsakega mladega človeka, ki zaide na ta pota. Ko se je razvedelo, da sem se začela ukvarjati s to problematiko, so se mladi zasvojenici samovoljno obračali name s svojimi pretresljivimi zgodbami.

KAJ JE GLAVNI NAMEN VAŠEGA PROJEKTA DEMISTIFIKACIJA DROGE IN KATERA SO VAŠA SPOZNANJA?

Moj namen ni, da bi predavala ali učila o drogah, hočem le, da bi bili ljudje bolj ozaveščeni o stvareh, ki se dogajajo okoli nas. Rada bi le predstavila resnično življenje zasvojenec z drogami. Ko slišiš vse te izjave, si resnično pretresen. Če tako enega samega mladega človeka odvračam od droge, bom opravila veliko. Mislim, da mora vsak posameznik o sebi odločiti sam. Tako je tudi z narkomani. V drugačno pot ga ne bo prepričal nihče, ne zdravnik ne socialni delavec, zasvojenec mora razčistiti pri sebi, v svoji notranjosti. Če se hoče rešiti, mora iglo prelomiti v sebi. Menim, da bi morala knjižica Postaja Death priti v roke vsakemu srednješolcu, da bi vsaj malo premislil, v kaj se spušča, če se po naključju že srečuje z mamili.

KAKŠNE SO REAKCIJE OBČINSTVA NA RAZLIČNIH PREDSTAVILNIH?

Reakcije so različne, vendar je v glavnem na teh predstavilnih lepo. Toda včasih doživim tudi kaj šokantnega kot na neki osnovni šoli, kjer je socialna delavka pred vsemi izjavila, da droge ni.

M. Jerman, B. Klemenc, P. Udovč

Svetlana Makarovič v ZUIM

V sredo, 22. aprila nam je Svetlana Makarovič s svojo najnovejšo pravljico NADALJEVANJE PEKARNE MIŠ MAŠ utrlila iskrico veselja v oči. Očarala nas je z dobrimi ponazoritvami bitij iz Kamne vasi in pesmimi, v katere zaziba srečo, žalost ter pogum svojih junakov.

Svetlana pravi, da nosi v sebi toplino naših src, in ta ji je osvetlila pot do nas. Zahvaljujem se ji za prijetne trenutke, ki nam jih je podarila. Hvaležni smo ji za električni klavir, ki ga je podarila naši OŠ.

Mojca Lukner

Plesna šola Mateje Juvan

V Kamniškem srednješolskem centru je bila v soboto, 16. maja, plesna prireditve, ki jo je pripravila plesna šola Mateje Juvan ob koncu semestra, ki se je začel v mesecu marcu.

Plesna šola Mateje Juvan v sodelovanju z ZKO Kamnik deluje že četrto leto in vsak semester sprejme v svoje vrste veliko novih navdušenih plesalk in plesalcev. Plesno šolo predstavljajo skupine, v katerih vidimo plesati najmlajše — predšolske otroke ter učence vseh razredov osnovne šole. V plesni šoli pa je tudi posebna skupina Alemana, v kateri se dekleta in fantje učijo korakov za resnejše nastope, tako doma kot v tujini.

Na sobotni prireditvi so nam mladi plesalci pokazali vse od vročih latinsko-ameriških plesov in lahkih tlesnih valčkov ter skupinskih plesov, kot so skupinski rock'n'roll, jive, can-can, do plesov, ki jih preko igre spoznavajo najmlajši.

Ob koncu so se še enkrat zavrteli plesalci skupine Alemana, ki julija odhajajo na svojo prvo plesno pot v tujino, v Nemčijo. Mladi torej uživajo v plesu in se prepuščajo zvokom, gibanju. Upajmo, da bomo ob vpisu v mesecu septembru spet odkrili nove talente, ki nas bodo navduševali na plesnih odrih.

METKA ŠTRAJHAR

Planinski kotiček

Pojdimo čez Rigelj na Veliko planino

Še pred leti so bila pobočja nižjih gora osrednjega dela Kamniško Savinjskih Alp preprejena z dobro vzdrževanimi lovskimi potmi. Te so bolj poredko vodile na vrhove, zato so pa povezovala kraje, kjer se je običajno zadrževala divjad, ali pa so vodile do lovskih prez. Zato lovci niso nič kaj radi videli, da bi tudi turisti, kakor so imenovali planince, hodili po njih. In to je bilo tudi prav, saj so tako lahko gams, muflon, petelin, nižje pa srnjak in tudi drugi našli svoj mir. Zato je veljalo pravilo, naj bo odcep lovske poti dobro skrit, da nepovabljeni ne bi zašel na njo.

Že nekaj let pa so te poti vse bolj opuščene. Le redke so kolikor toliko vzdrževane, medtem ko druge že zasipa grušč, prerašča grmovje in trava, tako da jih je mestoma prav težko slediti. Po svoje je škoda, saj postajajo tako prelepi kotički gora vedno težje dostopni, po drugi strani pa je mogoče bolje tako.

Tudi v območju Velike planine je bilo veliko takih lovskih poti. Nekatere so skoraj že povsem opuščene in zanemarjene (iz Dolskega grabna čez Kuklarje na Konjščico, s Sivnika čez Vrtalše in Planjavo na Veliko planino, pa mimo Curle v Konjsko in še druge). Nekatere so pa še vedno vzdrževane in lepo prehodne. Ena takih je tudi pot s Kraljevega hriba čez Rigelj na Šimnovec. To pot so veliko uporabljali tudi delavci žičnice, ker pomeni najkrajšo zvezo z dolino, kadar žičnica odpove, saj je tisti prehod pod žičnico prenevaren, vse druge poti pa vodijo preveč okoli.

Tudi pot s Kraljevega hriba do lovske kočice na Sivniku in naprej na Kisovec je lepo vzdrževana. Pred časom obnovljena pot od Dedkovega kamnoloma skozi Konjsko do Sivnika, ki jo je v spodnjem delu odnesla voda v neurju jeseni leta 1990, pa je letos z obnovo ceste v Konjsko postala spet normalno prehodna.

Ker pa tudi planinci radi včasih zaidemo na »prepovedana« pota, saj je prepovedan sad veliko slajši od dovoljenega, pa tudi naučili smo se obnašanja v gorah, je prav zanimivo iti včasih tudi po poteh, po katerih običajno ne hodimo. Ena takih poti je gotovo ta, po kateri naj bi potekala planirana tura.

Toda že zaradi same poti, ki je ozka, saj je delana za lovce, navajene težkega terena, pa tudi zaradi področja, na katerem je pot, pa tudi tura ni primerna za množičen obisk.

Velika planina je običajno v tem času (začetek junija) zelo zanimiva in lepa. Takrat je na njej pravzaprav prava pomlad. Snega ni več, razen v kakšni vrtaci, zato pa vse zeleni in cvete. Od raznoraznih rož je posebno privlačna za pogled, še bolj pa za vonjanje rdeča murka, ki ima to srečo, da cveti ravno v času, ko ni veliko obiska, in s tem tudi ni potencialne nevarnosti tganja.

Ce bi se kdo odločil za to turo, naj se drži še naslednjega: Zbor vseh udeležencev bo v soboto, 6. junija 1992, ob 7.40 pod spodnjo postajo gondolske žičnice na Veliko planino na parkirišču ob cesti, kjer ustavlja avtobus. Ta odpelje iz Kamnika ob 7.20. Seveda pa se da do tja pripeljati tudi z osebnim avtomobilom. Od tam se je možno peljati še približno kilometer po lepi gozdni cesti.

Ce bo slabo vreme (dež, sneg, občasen dež), tura čez Rigelj odpade. Možna je varianta čez Sivnik gor in skozi Dolski graben dol, vendar ni priporočljiva: »Če že moram biti moker, potem sem to raje doma, pod toplim tušem.« Z drugimi besedami povedano: če bo deževalo in bo vremenska napoved slaba, tura odpade, če bo pa samo rosilo in bo vremenska napoved dobra (izboljšanje že dopoldne), potem tura bo.

Glede na vreme, stvarno stanje terena, število udeležencev in vodnikov na dan ture so možne še spremembe smeri, cilja, krajev počitkov in podobnega.

BOJČ

Mladi plavalci na pravi poti

Z nastopom v Spittalu v Avstriji so plavalci zaključili zimsko sezono s tekmovanji v pokritih bazenih.

Za njimi je ponovno zelo uspešna sezona, saj so se s pol manj treningov, kot jih imajo njihovi vrstniki, prebijali na stopničke za zmagovalce.

Vojko Jončeski, ki se razvija v izjemno dobrega plavalca, je na državnem prvenstvu v Mariboru, februarja, v svojem letniku dosegel 2. mesto v disciplini 100 m prsno in 100 m kravl ter 3. mesto v disciplini 200 m mešan.

Na 1. šprinterskem prvenstvu Slovenije, v Kopru, 18. aprila, pa je potrdil svojo uvrstitev v disciplini 50 m prsno, 50 m kravl in 50 m del-fin. V Kopru je blestela predvsem kamniška ženska ekipa. V disciplini 50 m prsno za mlajši letnik je prišlo do dvojne zmage kamniških plavalcev. Ana Duković je tako potrdila svoje mesto lanske državne prvakinje. Anja Rnjak pa se s svojimi izvrstnimi nastopi približuje samemu vrhu med nastopajočimi.

Pohvaliti je potrebno še nastop moške štafete v zasedbi: Marko Justinek, Žiga Ogrin, Matjaž Vidic in Vojko Jančeski, ki so v pionirski konkurenci v disciplini 4 x 50 m kravl zasedli 4. mesto in le za las zgrešili stopničke. Tudi to je šport.

V maju se je pričela poletna sezona, s treningi in tekmami v zunanjih bazenih.

Kamniški plavalci bodo še nadalje trenirali v 25-metrskem pokritem bazenu Tivoli, saj do zadnje tretjine junija ni pričakovati, da bi v kamniškem bazenu zagotovili ustrezno toplo vodo za trening.

Plavalni klub bo po svojih močeh z veseljem pomagal odgovornim, da bi se čimprej začela sezona v odprtem bazenu v Kamniku. Plavalci bi tako čas, ki ga izgubljajo z vožnjo v Ljubljano, izrabili za intenzivnejše treninge in boljše rezultate. Sezona odprtega bazena je priložnost tudi za vas, da koristno in zdravo preživite prosti čas.

A. J.

Končana odbojcarska tekmovanja

Kamniški odbojkarji so dosegli uspeh, ki ga je na začetku sezone pričakoval samo največji optimist. V končnici so sicer zasedli zadnje, četrto mesto, a moramo vedeti, da sistem, ki ga je izbrala Odbojcarska zveza Slovenije, tudi ni dovoljeval kaj drugega. V zadnjem kolu so gladko s tri proti ena premagali drugouvrščeno ekipo Olimpije. Ljubljancem so igrali sicer dobro, a proti razigranemu Dimcu in ostali petorki niso imeli niti trohice upanja na zmago. Tako je lahko trener Ljubljancem le nemo spremljal reprezentančno igro edinega slovenskega reprezentanta iz Kamni-

ka Darka Dimca. Tako so se Kamničani na dostojen način poslovili od občinstva in z igro obljubili, da bodo naslednje leto s tako igro nadaljevali tudi v Pokalu evropske federacije.

Klubi, ki so se letos uvrstili v evropsko tekmovanje so: VILEDA in PALOMA BRANIK — v pokal državnih prvakov SALONIT in KOPER CIMOS — pokal pokalnih zmagovalcev TOVIL OLIMPIJA, NOVI GRANITI KAMNIK, YUSTIP CELJE in BLEDE — v pokal evropske federacije.

Tudi v drugi slovenski ligi za ženske se je končalo tekmovanje. Kamničanke bi lahko z malo več sreče osvojile četrto mesto, a jim to zaradi nekaterih nepotrebnih spodrslijav ni uspelo, in so končale tekmovanje dobrem petem mestu. Vrstni red: KOPER CIMOS 42 točk, VITAL 42 točk, TRIGLAV 39 točk, BOHINJ 35 točk, KAMNIK 34t, PLAMEN 33 točk, ŽIROVNICA 30 točk itd.

V drugi slovenski ligi za moške pa so Kamničani popolnoma razočarali: tekmovanju v ligi se je že pred začetkom odpovedala ekipa Mirne Peči.

V kadetski ligi so Kamničani v zadnjem kolu izgubili proti zadnje uvrščeni ekipi iz Bovca in tako zapravili priložnost, da bi osvojila četrto mesto. Na zadnji tekmi so odpovedali prav vsi igralci, mogoče je bil še najboljši prav kadetski reprezentant SIMON ŠNABL. A za ekipo se ni bati, saj bodo skoraj vsi tudi drugo leto nastopali v tej ligi, izkušenejši in zrelejši.

Drugačna zgodba pa je pri pionirskih, saj so kamniške igralke izločile iz nadaljnjega tekmovanja zaradi »nesporazuma«. Ista usoda je doletela tudi prvouvrščeno ekipo na predtekmovanju, ekipo Kočevja, v finalno tekmovanje pa so poleg ekip iz Kopra, Mladosti in iz Braslova tako prišle Taborjanke, ki so predtekmovanju zasedle šele tretje mesto. O tej potezi odbora za pionirsko tekmovanje, v kateri je tudi Taborjan, bi se dalo še kaj reči.

ACO KRAMAR

Kamniški rokometaši dosegli cilj

Kamniški rokometaši so v Izoli, v zadnji tekmi prvenstva po številnih neuspehih naposled le zabeležili zmago (deveto v prvenstvu in drugo na gostovanjih) ter tako dosegli začetni cilj — obstanek v ligi.

Tekma sama je bila zlasti v prvem polčasu nervozna in raztrgana, Kamničani pa so šele v 12. minuti dosegli svoj prvi zadetek proti zelo mladi in neizkušeni ekipi Izolčanov. Ko so Kamničani povedli s 6:3, je bilo v nadaljevanju pričakovati lahko delo, toda zaradi velikega števila nerazumljivih napak, tako v napadu kot v obrambi, se je prvi polčas končal neodločeno.

V drugem polčasu so kamniški rokometaši, tokrat za razliko od številnih prejšnjih tekem, pokazali boljše, predvsem za pametnejšo igro v obrambi in hitro povedli za štiri gole. Sedemnajst minut pred koncem se je na tribunah vnel splošen pretep, tako da je en Kamničan ob koncu z zlomljeno čelustjo pristal v bolnišnici.

Zaradi tega je bila tekma prekinjena, sodnika iz Ljubljane, ki sta s svojim sojenjem v veliki meri prispevala k takšnemu razpletu, pa sta zahtevala izpraznitev dvorane. Tekma se je po 15-minutni prekinitev nadaljevala in brez zapletov tudi končala.

Kamniški rokometaši so tako z 20 točkami, zasedli solidno 10. mesto. V spomladanskem delu prvenstva je bilo resneje poškodovanih kar 5 igralcev prvega moštva, tako da je ekipa od štirinajstih tekem spomladi le tri odigrala v popolni postavi. Konec dober — vse dobro, bi lahko rekli.

Za kamniške rokometaše ne bo pravega počitka. Mlajšoj generaciji namreč čakajo priprave in odhod na mednarodni mladinski rokometni festival, ki bo v juliju 1992 v Teramu blizu Rima. Potem pa so tu že priprave na novo sezono, v kateri si

bodo rokometaši verjetno zastavili nekoliko višje cilje — zlasti, če se jim bo uspelo okrepiti z nekaterimi domačimi igralci, ki igrajo za druge slovenske klube.

OLAF GRBEC

Turnir posameznikov in dvojic

Teniška sezona je v polnem razmahu in tenisači že pridno vihtijo loparje. Na igriščih TK Kamnik je bil v maju organiziran že 1. turnir posameznikov in dvojic.

Tekmovalci so pokazali obilo znanja in borbenosti, na koncu pa so bili najboljši nagajeni, pa tudi drugi tekmovalci so iz malo sreče pri zrebu prijeli lepe nagrade. Pokrovitelj turnirja posameznikov je bil TENIS 91, turnirja dvojic pa URKO d.o.o. iz Kamnika. Naslednji turnir posameznikov bo 13. in 14. junija.

Rezultati — finale posamezno: A. ŠLEGEL : D. RAMŠAK 4:6, 6:4, 7:5; finaanle dvojic: A. TERŠEK—M. GRILJC : B. ŠLEGEL—J. LAVRIČ 6:0, 2:6, 6:1.

TONE JERAS

Mamut zaživel za en dan

Čeprav se je tudi letošnji april skoraj ves mesec zvesto držal svoje, včasih prav neprijetne vremenske muhavosti, pa je bila poslednja nedelja malega travna vse tisto, kar so si številni izletniki, planinci, smučarji in mnogi drugi ljubitelji aktivnega delovanja v naravi, lahko prej le želeli. Tako si je preko 80 tekaških privrženecv iz domačega in še nekaterih slovenskih krajev rezerviralo ta lepi dan za sodelovanje na letos že četrtem tradicionalnem mekinjskem krosu, ki so ga organizatorji športnega društva Partizan iz Mekinj poimenovali Tek za Mamutov pokal. V najmočnejši konkurenci moških, ki so se pomerili na izredno težki, 14 km dolgi progi, sta si stopničko zmagovalca delila dva tekmovalca, oba prekaljena na naših domačih progah: Ivan Urh in Lado Kveder. Tako prvi kot drugi sta se na nekaterih tekmah letos že izkazala, ker pa ju čaka še nekaj izjemno pomembnih tekmovanj, bomo o obeh v prihodnje gotovo še slišali.

S 5 km dolgo progo za ženske pa je zmagovito lovoriško odnesla odlična slovenska maratonka Veronika Bohinec.

Poleg dobre organizacije so za prijetno vzdušje poskrbeli predvsem naši najmlajši tekmovalci (na štartni črti se je zbralo kar 65 pionirjev in cibicanov), ki so s svojo neustrašno tekaško borbenostjo, z veliko željo vsakogar; biti najboljši, poželi največ simpatij in aplavza. Ponosne iskric v očeh malih zmagovalcev pa so pridale njihovim kolajnam največ sijaja.

REZULTATI:

Moški A — 1. Peter Pančur, 2. Klemen Hančič, 3. David Pančur
Moški B — 1. Lado Kveder, 2. Martin Kemperle, 3. Martin Vrhovnik
Moški C — 1. Ivan Urh, 2. Marjan Veršnik, 3. Miro Škrbinc
Moški D — 1. Miro Rant
Ženske A — 1. Nataša Hribar, 2. Mira Škorjanc
Ženske C — 1. Veronika Bohinec, 2. Magda Menegalijs
Pionirji A — 1. Rado Dragaš, 2. Matjaž Škrbinc, 3. Roman Golob
Pionirji B — 1. Mitja Škrbinc, 2. Mitja Špende, 3. Rok Trobešek
Pionirke A — 1. Špela Verovšek, 2. Emina Hajdinjak, 3. Petra Gorjup
Pionirke B — 1. Andreja Močnik, 2. Irena Stele, 3. Monika Kočar
Cibicani — 1. Matic Smolnkar, 2. Andraž Menegalijs, 3. Primož Škrbinc
Cibicanke — 1. Lidija Vrhovnik, 2. Erika Vrhovnik
3. Špela Vrhovnik

K. V.

Florijanova nedelja v Mostah

Dom Gasilskega društva Moste pri Komendi, ki je bilo ustanovljeno leta 1929, šteje po 170 članic in članov — dosegli so že zelo lepe uspehe na državnih, republiških, regijskih in občinskih gasilskih pri-

venstvih — od letošnjega maja krasi blagoslovljena slika sv. Florijana, v njem pa čaka pripravljen nov blagoslovljen gasilski avtomobil. 3. maja popoldne ju je blagoslovil komendski župnik in dekan Nikolaj

Pavlič; sliko pred darovanjem, avtomobil pa po maši, Sv. Florijana je na platnu upodobil slikar France Petrič iz Pšenične Police, botra slike pa sta Anica in Ivan Dolčič iz Most.

lo ljudem ob požarih, poplavih in drugih hudih nesrečah. Sv. Florijan naj bo njim kot tudi drugim vernikom zgled pogumnega, poštnega in zavzetega krščanskega življenja.

Delo gasilcev in pomen njihovih gesel je opisal podpredsednik GS Moste Viktor Nograšek, prebral pa je tudi božjo besedo in povedal gasilcem posebej namenjene darovanske prošnje. Mašo in blagoslovitvi je z lepim petjem obogatil Moški pevski zbor Komenda pod vodstvom inž. Baldomirja Kremžarja.

Gasilci, narodne noče, prebivalci KS Moste so Florijanovo nedeljo sklenili s prijateljskim srečanjem, za dobrote pa so poskrbele mošćanske gospodinje.

JOŽE PAVLIČ

Dekan Pavlič blagoslovlja nov gasilski avtomobil

TRGOVINA Z BARVAMI, LAKI, LEPILI, ČISTILI IN PRIBOROM

na Steletovi 25, v Kamniku
tel. in faks: 812-511

PRI NAS SPET NEKAJ NOVEGA!

ca 600 različnih nians
avtolakov COLOMIX
pripravimo na naši novi
mešalni aparaturi.

barva Hidrocol
za pleskanje

Odprto od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure. Material brezplačno pripeljemo na dom.

SE PRIPOROČAMO!

Letna konferenca ZZB NOV Kamnik

Borčevska organizacija Kamnik se je sestala na redni letni konferenci zato da bi ocenila svoje delo, ga kritično analizirala in se dogovorila o nalogah, ki ZB čakajo v naslednjem obdobju.

Predsednik krajevne organizacije ZB NOV Kamnik France Trdin je v svojem poročilu zajel najvažnejše

akcije in dogodke v zadnjem letu. Med pomembne skupne uspehe spada gotovo utrjevanje državnosti in samostojnosti Slovenije ter pluralizacija sistema, ki je zajela celotno življenje. Napad JA na neodvisno Slovenijo je naše ljudi združil v nepremagljivo celoto, zato nam je bila vsiljena vojna tako klavna za JA. Enoten nastop slovenskega naroda je bistveno vplival na popolno osamosvojitve in odhod JA iz Slovenije.

Kasnejši dogodki pa ne potekajo v skladu s prepričanjem in dogovorjeno enotnostjo. Strankarska razhajanja ne povezujejo ljudi, ampak jih razdvajajo. Poraja se revanšizem, omalovažuje se NOB. Niso redki primeri poskusov razvedrotenja našega deleža v protihitlerjevski koaliciji. V zadnjem času nekateri stranke kar tekmujejo v pačanju polpretekle zgodovine itd. Kako nekateri pojmujejo vlogo NOB, se vidi tudi v akciji preimenovanja naselij, ulic, institucij. Tudi Kamnik pri tem ni izjema. Poskusi preimenovanja so pri večini ljudi nategli na odpor in ogorčenje. Člani ZB se vprašujejo, kdaj bo konec sprenevanja in kdaj se bomo lotili najpomembnejših nalog, ki življenjsko prizadevajo velik del že popolnoma obubožanih Slovencev. Mnogi živijo na robu življenjskega minimuma, medtem ko drugi poskušajo »tržiti« v kalnem.

Na kakšen odmev je naletela akcija za preimenovanje v tej fazi le nekaterih ulic, se vidi v ogorčenju ljudi, npr. v ulici Toma Brejca, kjer živi 86 občanov, jih je kar 83 podpisalo protestno pismo. Podobno je še v nekaterih drugih okoljih.

Vsi člani konferenca ZB so v celoti soglašali in podprli dosedanje aktivnosti Občinskega odbora ZB in pozvali vse člane in druge državljane, da se odgovorno vključijo v ta proces, ki ne sme teči mimo njih.

za izvajanje javnih del.

Organizacijam in delodajalcem pa v okviru sredstev, namenjenih za izvajanje programov zaposlovanja, zagotavljamo:

- sofinanciranje odpiranja novih produktivnih delovnih mest

- sofinanciranje prekvalifikacij ali dokvalifikacij
- sofinanciranje, prilagoditev prostorov in tehnične opreme za zaposlitev invalidov.

V tržnem gospodarstvu je vedno večja konkurenca med brezposelnimi, zato bodo za vključevanje v delo vedno pomembnejši znanje in sposobnosti posameznikov.

Z ukrepi, ki jih izvajamo v okviru zaposlovanja, zaenkrat le blažimo vse hujše probleme odprte brezposelnosti.

Menim, da bi morale pristojne republiške institucije takoj sprejeti globalne ukrepe za izhod iz gospodarske krize, s tem pa bi se ustavil tudi nadaljnji padec števila zaposlenih in zmanjšalo število nezaposlenih.

MAJA ŠINKOVEC

Drugi del letne konference je bil posvečen organizacijskim in delovnim vprašanjem. Kamniška organizacija ZB ima sedaj še 365 članov.

V posebnem poročilu je bila konferenca ZB seznanjena z nekaterimi zakonskimi spremembami. Zdravstveni zakon prinaša vrsto novosti, ki ukinjajo pravice iz zdravstvene varstva. Borci so po tem zakonu izenačeni z drugimi varovanci, zato niso več oproščeni plačil nekaterih zdravstvenih uslug. Tudi številna druga vprašanja se rešujejo na škodo članov ZB.

Zivahno se je razveljavila razprava o bližajočih se volitvah in o opredeljevanju ZB kot nestrankske organizacije. Članstvo se mora aktivno vključevati v vse dejavnosti in ne sme pasivno opazovati družbenih dogajanj. Člane ZB bi morali bolj seznanjati z vsemi aktualnimi vprašanji in sprejemati konkretna stališča, kar bi v mnogočem vplivalo na aktivnost celotne organizacije.

V razpravi je bila obravnavana še vrsta drugih vprašanj in problemov, ki se z njimi srečujejo člani ZB. Sem sodijo razna materialna vprašanja, zdravstveno stanje ZB, izraba dopustov v počitniških domovih, pošiljanje članov ZB na zdravljenje v zdravilišča. Posebna skrb je bila na poudarkih o sodelovanju ZB z drugimi organizacijami, društvi itd.

Konferenca je sprejela več sklepov in stališč. Med pomembnejše sodi naloga članov ZB, da se aktivneje vključujejo v vsa družbena dogajanja in da z močjo argumentov nasprotujejo škodljivemu poslovanju in oporekanju pozitivne vloge NOB, hkrati pa naj se skrbno pripravljajo na bližajoče se volitve. Vključujejo naj se tudi v druge aktivnosti, kjer imajo člani ZB določen vpliv, in s konkretnim delom razrešujejo mnoga v današnjem času sporna vprašanja.

STANE SIMŠIČ

Kaj prinaša novi zakon o zadrugah?

Po skoraj dveh letih je bil končno sprejet novi zakon o zadrugah. Po tem zakonu je potrebno že obstoječe zadruge uskladiti z novo zakonodajo. Zakon pri tem skoraj ničesar točno ne predpisuje, torej kar ni izrecno prepovedano, je dovoljeno; stvari niso točno opredeljene in puščajo ustanovitelju zadruge, ki pa so lahko tri fizične oz. pravne osebe, ki imajo poslovno sposobnost, pravzaprav več možnosti.

Bistveno temeljno izhodišče zakona sta kooperativna narava zadruge in zadržna lastnina. Zakon praktično zasleduje tisto znano opredelitev ločevanja zadruge od podjetja, ki je bila izoblikovana že v »prejšnjem stoletju«. Lastnik ustanavlja podjetje zaradi izkoriščanja drugih, zadržnik stopa v zadrugo, da bi se obvaroval pred izkoriščanjem drugih. Zakon omogoča razvoj takega zadržništva, ki bo omogočilo zlasti samostojnim proizvajalcem, da, organizirani v zadrugo, nastopajo na zahtevnih tržiščih. Rok za usklajitev sedanje zadruge z novo zakonodajo je glede na čas, kako dolgo so zakon pripravljali, zelo kratek in časovno nekoliko neprimeren, 30. junij. Od tega dne je treba organizirati sedanjo obliko zadruge v skladu z novo zakonodajo. Ob izbiri vseh možnosti, ki jih nova zakonodaja o zadržništvu odpira, bo prišlo tudi do reorganizacije zadruge, npr. od splošne zadruge na funkcionalno specializirane. Tako bo možno ustanoviti panožno zadrugo, kot je npr. perutninska zadruga.

Mnenje je, da so sicer boljše manjše zadruge, vendar pa so le te tudi dražje. Že obstoječa zadruga naj bi bila v prihodnje organizirana kot kmetijsko gozdarska zadruga glede na to, da kakšno obliko se bodo odločili kmetje na zborih oz. na referendumu.

Po novem zakonu je zadruga organizacija vnaprejšnjemu nedoločeno število članov, ki ima namen pospeševati gospodarske koristi svojih članov. Poudarjanje, da je njen namen »pospeševati gospodarske koristi«, kaže, da je zadruga predvsem organizacija na področju gospodarstva, in mora kot taka spoštovati tudi temeljna gospodarska načela in merila. Članstvo v zadrugi je lahko po številu neomejeno, razen če pravila ne določajo drugače. Sicer pa zakon določa, da je pogoj za sprejem v članstvo datirana pisna izjava, ki mora vsebovati tudi število deležev, od katerega je odvisno tudi število glasov. Član plača delež v denarnem znesku v celoti ali deloma, naekrat ali na obroke, kot pač to določajo zadržna pravila. Zakon pa določa, da je obvezen najmanj en delež. Člani zadruge so lahko kmetje, ki trajno poslovno sodelujejo z zadrugo, oz. tisti, ki to bodo, kolikor bodo z zadrugo sodelovali, toliko bodo lahko od nje dobili. Člani zadruge so lahko tudi delavci zadruge, če tako določajo zadržna pravila. Njihovo članstvo je glede deleža enako članstvu drugih članov — zadržnikov.

Premoženje zadruge sestavljajo stvari, pravice in denar. Viri tega premoženja so deleži članov in drugi viri, ki jih je zadruga pridobila. Vsak član mora namreč, kot je že navedeno, vpisati najmanj en delež, ki je enak za vse člane in se praviloma plača v denarnem znesku, razen če pravila ne določajo drugače. Obstoječe in novoustanovljene zadruge bodo uveljavljale lastnino po različnih pravnih temeljih, pri čemer je bistvenega pomena, da se držijo rokov, določenih z zakonom. Po teh rokih bo namreč vse zamujeno. Eno leto po organiziranosti zadruge v skladu z novo zakonodajo oz. po reorganizaciji pa se še vedno lahko izloči del zadruge kot samostojna zadruga.

Zadruga lahko preneha zaradi statusnih sprememb, če se ji izreče ukrep prepovedi opravljanja dejavnosti oz. v primerih, določenih z zakonom. Zaradi varovanja in pospeševanja skupnih interesov se zadruge lahko združujejo v zadržne zveze.

To je le kratka vsebina zakona o zadrugah, ki je pričel veljati 28. marca, s tem zakonom pa so prenehali veljati vsi dosedanj zakoni, ki so urejali to področje.

MAJA KOROŠEC

Moč in nemoč zavodov za zaposlovanje

Anica Zelič, vodja izpostave Zavoda za zaposlovanje v Kamniku: »Z ukrepi, ki jih izvajamo v okviru zaposlovanja, za zdaj le blažimo vse hujše probleme brezposelnosti.«

Vzporedno z naraščanjem brezposelnosti v R Sloveniji narašča tudi nezadovoljstvo med ljudmi. To je bil tudi eden izmed razlogov, da sem Anica Zelič, vodja izpostave republiškega zavoda za zaposlovanje v Kamniku, prosila za izjavo o stanju brezposelnosti v občini Kamnik in njenih pogledih na probleme brezposelnosti.

Padec zaposelnosti beležimo v vseh mesecih leta 1991, prav tako tudi v prvih mesecih letošnjega leta.

Hkrati s padanjem števila zaposlenih narašča število brezposelnih. V letu 1991 se je na novo prijavilo 1.276 brezposelnih oseb. Relativna brezposelnost je bila konec lanskega leta 15,99%. V mesecu februarju l. 1992 je bilo na Zavodu za zaposlovanje prijavljenih 1501 brezposelnih,

v primerjavi s številom brezposelnih v februarju lanskega leta je število naraslo za 100,7%.

Med prijavljenimi je največje število iskalcev zaposlitve brez poklicne usposobljenosti, sledijo iskalci zaposlitve s končano VI. stopnjo, s srednjo izobrazbo, ter višjo in visoko izobrazbo.

Naraščanje brezposelnosti in vedno večje težave pri vključevanju v redno zaposlitev zahtevajo nove naloge na področju zaposlovanja in dela z brezposelnimi. Tako z ukrepi aktivne politike zaposlovanja:

- brezposelne osebe vključujemo v programe strokovnega izobraževanja

- mladini, ki zaključuje redno šolanje, omogočamo sofinanciranje pripravnosti

- za osebe, ki se odločijo za samozaposlitev, so organizirani seminarji o podjetništvu in obrti
- izvaja se seminar (za zainteresirane iskalce zaposlitve) Kako nastopiti na trgu delovne sile?

- razpisan je natečaj za 1.000 novih delovnih mest

- razpisan je bil javni natečaj

S klubom Klobuk v Arboretumu

Meto, Roberta in mladinsko oddajo Klub klobuk verjetno poznate, saj je ena najkvalitetnejših oddaj na TV Slovenija. Tokrat je bila nagrada za pravičen odgovor na vprašanje, katera roža je na sliki (KACNIK) celodnevni izlet v Arboretum Volčji Potok. Povabljenih je bilo 35 otrok in staršev, prišli so tudi Meta in Robert, Bojana in režiser.

Cvetlično okrašenega »krapna« sta pričakala direktor Aleš Očepek s hčerikama in Matjaž (ki se spozna na drevesa in dela v Arboretumu magisterij) z dvema prelepima ruskima hrotoma.

Sprehod smo začeli v drevo-redu košatih divjih kostanjev, od katerih nekateri rdeče cvetijo. Direktor in Matjaž sta nam pripovedovala o pozno cvetočih vrstah tulipanov in narcis, ki v drevo-redu kot raznobarni otoki obrobajo starodavna drevesa.

Prišli smo do prvega jezera z listi lokvanjev, ki bodo cveteli šele julija. Spoznali smo pahljaste javorje, nizke in visoke, s kot goba kopastimi krošnjami javor, ki mu popoka skorja debela, kot bi se levil; izvedeli smo, da bršljan sploh ni tako škodljiv zajedalec, dokler ne

začne ovijati vej; iglavci pa so nam »demonstrirali« obilno cvetenje, saj se je na nas vsul oblak rumenega peloda.

Po tako poučnem delu smo prispeli do gostinskega objekta, kjer so nas pogostili s sokom in sladoledom. Po okrepčilu smo se podali proti velikemu jezeru, s tremi vodometi in racami. Tam nas je čakal Janez Vidmar z Biotehnične fakultete (oddelek za živinorejo — Groblje) in pred nami pretočil iz ene v drugo posodo nekaj velikih ameriških postrvi. Izvedeli smo, da jih gojijo za športni ribolov, da v ribogojnicah zrastejo hitreje kot v naravi, kakšna je razlika med samci in samicami.

Takrat je deček na vodi opazil »pasjo uto«. Mami ga je pre-pričevala, da ni to, sama pa mislim, da bi se ji tudi tako lahko reklo, če bi bila za morskoga psa. V resnici pa je plavaljoča račja hiška in tokrat je imela na »balkonu« tri jajčka.

Ob poti proti novemu delu angleškega parka, kjer se slapovi raznobarnih rododendromov zlivajo po pobočjih, smo spoznali tudi KACNIK, (ta nas je »pripeljal« v Arboretum), ki je zdaj že več kot meter visok; močvirsko cipreso, ki ima zračne korenine, kitajsko lipo, ob vznožju dreves pa različne jegličke, sorodnike naših trobentic.

Sprehod smo nadaljevali mimo mogočnih fosilnih dreves, prednikov iglavcev in listavcev, mimo Boljkove galerije, po čokih čez ribnik s črnimi in rdečimi ribami, mimo prvotnega dela parka, z obstriženimi grmički, speljanimi kot labirint, in spet smo se znašli pri gostinskem delu. Tokrat nas je čakalo drugačno presenečenje. Izkušen cvetličar iz Ljubljane nas je povabil v cvetličarsko delavnico. Lotili smo se aranžmaje, saj smo imeli na voljo vse pripomočke: posode, gobe, škarje in

predvsem šope rezanega cvetja in zelenih vej. Po delu smo pripravili razstavo in vsi udeleženci dobili prvo nagrado: deklice — metuljčke, dečki — kravate.

Rudi Očepek, velik ljubitelj in poznavalec živali in otrok pa nam je pokazal zelenega in temnorjavega paličnjaka, najbolj pogumni pa so dobili progastega goža okoli vratu. Videli smo tudi olevke črnega goža, naše največje kače (2 m dolga, kot moška roka debela). Izvedeli smo, da kače z jezikom tipajo in ovohavajo in da so predvsem goži najboljšji uničevalci miši — brez pesticidov!

V arboretumu so nam pripravili še obisk vrtnarje, kjer vzgajajo okrasne rastline za prodajo. Pred ogromnim rastlinjakom smo se preizkusili v sajenju in posajeno odnesli domov prav tako kot aranžmaje.

Ves čas je bilo toliko zanimivega in tako smo bili aktivni, da smo šele, ko so nas povabili na golaž na krof, ugotovili, da smo res lačni. Odpeljali smo se k Šraju, se dobro podprli in zbrali še toliko moči, da smo iz Volčjega Potoka naredili »ovinek« do Kamniške Bistrice.

Prijetno utrjeni in hvaležni vsem organizatorjem smo si pomahalili kot dobri prijatelji.

HELENA STERLE

Razvojni program Velike planine (5)

VEČJI POUDAREK TURIZMU

V dosedanjih povzetkih smo govorili o naravnih danostih in nekaterih značilnih zgodovinskih obdobjih velkoplaninskega območja. Sedaj pa je čas, da pogledamo, kakšne so konkretne programske zasnove bodočega razvoja.

Zadržali se bomo na treh glavnih vsebinskih sklopih, in sicer na področju turizma, pašništva in infrastrukture (prometnih naprav, energetske oskrbe, komunalnega omrežja itd.) Treba je reči, da so vsi trije sklopi med seboj tesno povezani.

Poletni in zimski turizem

Program prav gotovo ne uvršča po naključju na prvo mesto poletni turizem. V preteklosti smo mu namreč posvečali premo pozornost. Prednost so imeli problemi v zvezi z žičnicami in vlečnicami, za poletne obiskovalce pa so v glavnem poskrbeli, kolikor so mogli, le planšarji.

Razvojni program je zasnovan

na treh prostorskih in turistično funkcionalnih območjih. Prvega predstavlja zahodni predel z gostinskimi in počitniškimi kapacitetami ter Zeleni rob in Tiha dolina, drugi predel obsega planšarska naselja Velike, Male in Gojske planine, tretji pa je vzhodni in jugovzhodni predel za Rakovo ravni kot križiščem, Kisovcem in centrom pod Ušivcem.

Na Šimnovcu je predviden nastanek osrednjega rekreacijskega centra, s tem da bi povečali obstoječe hotelske kapacitete. Tu bi bila urejena informacijska služba, recepcija z restavracijo. Nočitvene zmogljivosti naj bi povečali za 30-40 postelj z urejenimi kopalnicami. V bližini gostišča naj bi uredili tudi športno rekreativne objekte, kot so umetna plezalna stena, otroško igrišče, itd. V okviru informacijske službe bi delovala tudi animacija gostov za rekreacijske dejavnosti, kot so organizacija planinskih pohodov, plezalnih tur, letenja z zmaji in padali, foto safari,

ogledi podzemnih jam in drugih naravnih znamenitosti.

Z dograditvijo dodatnih počitniških hišic na Jamah se bodo te zmogljivosti povečale na okrog 150 hišic, kar predstavlja pri 50% zasedbi okrog 370 gostov, z upoštevanjem gostov v hotelu Šimnovec pa okrog 400 gostov.

Zaradi širitve naselja na Jamah bo nujno potrebno misliti tudi na postavitev večnamenskega objekta na Zelenem robu. Sedanji je namreč neustrezen in dotrajan. V tem objektu bi bila morda samopostrežna restavracija in prostori za družabna srečanja gostov v počitniškem naselju.

Tudi v Tihi dolini je potrebna manjša sezonska okrepčevalnica s sanitarijami. Za območje planšarskih naselij na Veliki, Mali in Gojski planini program predvideva največjo zaščito, ki bi jo uredili s posebnim občinskim odlokom. Ta pastirska selišča namreč predstavljajo danes že redko posebnost v naši naravni in kulturni dediščini. O nekaterih deformacijah, ki so segle tudi že v ta prostor, smo pisali v prejšnji številki časopisa.

Največ sprememb naj bi po programskih predvidevanjih doživel tretji predel, to je območje Rakove ravni, Kisovca in pod Ušivcem. Tu je predvidena možnost razvoja turističnega centra s postavitvijo manjšega hotela z depandansami. S postavitvijo sedežnice, severno od obstoječe vrtače do Dovje ravni, bi z verigo sedežnic omogočili povezavo vse tja do Šimnovca.

Glede na to, da na to območje sega cestna povezava preko Kranjskega Raka, bo treba zlasti z veliko mero občutljivosti za okolje urediti prometni režim. Verjetno bo prav okrog tega vprašanja še precej razprav in pomislekov. V programu je zapisano, da bi bila na Kranjskem Raku cestninska zapora za plačilo cestnine, nato pa bi bil možen prevoz z avtomobili po obstoječi gozdni cesti mimo Marjaninijh njiv do pod Ušivca, v zahodno smer pa do Kisovca. Večje parkirišče z gostiščem naj bi naredili

Kolesarji DU Kamnik in Komenda na prvem izletu

Kolesarska sezona v polnem teku

Mesec maj je primeren za organizacijo kolesarskih izletov. Kamniško društvo upokojencev je prvi kolesarski izlet v tej sezoni pripravilo že v četrtek, 7. maja. Udeležilo se ga je skoraj 50 kolesarjev in kolesarjev skupaj z kolesarskimi prijatelji DU Komenda.

S svojimi konjički so se odpeljali proti Volčjemu Potoku in Rudniku. Brez počitka so se peljali skozi Radomlje do Mengša. Vreme je bilo zelo primerno, zato so pot podaljšali še do Vodic in se vračali skozi Moste do Komende. Krajši postanek na DU Komenda je ob okrepčilu razkril

tudi načrte za nadaljnje skupne akcije obeh društev.

Prijetna vožnja ni bila utrudljiva in tudi smeri, ki jih bodo še v tem letu prevozili kolesarji-upokojenci, so primerne za vse, ki sodijo med upokojsko generacijo.

Obvezno slikanje kolesarjev za spomin bo marsikoga izmed njih spomnilo na prijetne trenutke.

Pri DU Kamnik ugotavljajo, da se kolesarskih izletov udeležuje vedno več upokojencev. S kolesom v zdravo okolje je vedno bolj privlačna krilatica, hkrati pa tudi že dejstvo.

V mesecu maju se bodo kolesarji upokojenci srečali v Kamniku s stanovskimi prijatelji iz Kranjske in Škofje Loke. Če bo vreme lepo, jih bo veliko prišlo. S. S.

NAKUPOVALNA KARTICA

ENOSTAVNO
VARNO
PRAKTIČNO

INTERESENTI!
VSE INFORMACIJE
NUDI
razvojni zavod
domžale
TEL. (061) 713-783

SKLEP

O RAZPISU NATEČAJA ZA DODELITEV POSOJIL IZ SREDSTEV OBČINSKEGA PRORAČUNA ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA OBRTI IN PODJETNIŠTVA V OBČINI KAMNIK

Skupni znesek sredstev za pospeševanje razvoja obrti in podjetništva v občini Kamnik znaša 4.500.000,00 SLT.

Posojila se dodeljujejo za naslednje namene:

- nakup, urejanje in opremljanje zemljišča za gradnjo poslovnih prostorov;
- nakup, graditev in adaptacijo poslovnih prostorov;
- nakup opreme;
- odpiranje novih delovnih mest.

Za posojila lahko zaprosijo naslednji prosilci:

- samostojni obrtniki;
 - podjetja v zasebni in mešani lasti z do 50 zaposlenimi;
 - občani, ki so pri pristojnem občinskem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oziroma na pristojnem sodišču priglasi- tev za vpis v sodni register in priložili vse predpisane dokumente za ustanovitev obratovalnice oziroma podjetja.
- Sedež obratovalnice oziroma podjetja mora biti na območju občine Kamnik.

Posojila se dodeljujejo za 4 leta.

Nominalna vrednost glavnice se veže na vsakokratni srednji tečaj tolarja Banke Slovenije v odnosu do DEM. Realne obresti se ne obračunavajo.

Prošnjo za dodelitev posojila s prilogami prosilci oddajo pri Sekretariatu za gospodarstvo in družbene dejavnosti občine Kamnik v roku 15 dni po objavi razpisa v glasilu Kamniški občan.

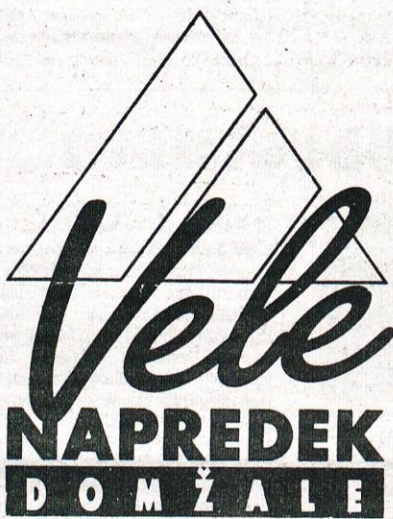
Prošnja za dodelitev posojila mora vsebovati ime, priimek oziroma oznako imena - firme in naslov obratovalnice oziroma podjetja, opis in predračunsko vrednost investicije, predvideno število novo zaposlenih delavcev ter višino zaprošenega posojila.

K prošnji morajo prosilci priložiti še naslednje dokumente:

- potrdilo o vpisu obratovalnice v register obratovalnic oz. sklep o vpisu podjetja v sodni register ali potrdilo, da je občan pri pristojnem občinskem upravnem organu vložil zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oz. na pristojnem sodišču priglasi- tev za vpis v sodni register ter priložil vse predpisane dokumente za ustanovitev obratovalnice oz. podjetja;
- potrdilo o plačilu vseh zapadlih davkov in prispevkov;
- dokazila glede na namen posojila:
 - pri nakupu poslovnih prostorov: kupoprodajno pogodbo, overjeno na sodišču;
 - pri gradnji ali adaptaciji poslovnih prostorov: gradbeno dovoljenje oz. priglasi- tev del in predračun, zemljiškoknjižni izpisek, izjavo lastnika oz. upravitelja poslovnih prostorov, da dovoli nameravana dela, in najemno pogodbo, ki mora biti sklenjena najmanj za dobo vračanja posojila;
 - pri nakupu opreme in nadomestnih delov za generalno popravilo: predračun ali račun in kupoprodajno pogodbo, pri nakupu generalno obnovljene opreme pa še pisno garancijo izvajalca generalnega popravila, s katero zagotavlja življenjsko dobo opreme;
 - pri nakupu opreme za prenos dosežkov raziskovalnih del v proizvodnjo: račun ali predračun in potrdilo pristojnega organa o verifikaciji inovacije;
 - dokazilo o številu novozaposlenih;
- če odgovorna oseba podjetja še ni v delovnem razmerju v tem podjetju; pismeno izjavo ustanoviteljev podjetja, da bo odgovorna oseba sklenila delovno razmerje v tem podjetju najkasneje v roku 6 mesecev od porabe posojila;
- dokazilo o kreditni sposobnosti prosilca, ki se praviloma pridobi pri občinski upravi za družbene prihodke oz. v banki.

Izvršni svet Skupščine občine Kamnik bo najkasneje v roku 30 dni od dneva poteka roka za vložitev prošnje sprejel sklep o dodelitvi posojil in ga najkasneje v osmih dneh po sprejemu posredoval vsem prosilcem.

Posojila se plasirajo preko LB d.d. - Podružnice Kamnik, s katero bo Izvršni svet občine Kamnik sklenil pogodbo o medsebojnem sodelovanju. **PREDSEDNICA IS Marija Sitar**

Pri nas je vedno nekaj novega!

BLAGOVNICA VELE DOMŽALE

PRODAJNI DNEVI
V NAPREDKU -
V BLAGOVNICI VELE

od 25. do 30. maja

Degustacije vsak dan od 10. do 11. ure in od 17. do 18. ure.

AKCIJSKE PRODAJE: olje, vino, sirupi, pivo, moka, sladkor, vložena zelenjava, osvežilne in žgane pijače, toaletni papir, pralni prašek, mila...

Presenečeni boste nad nizkimi cenami!

V vseh naših prehrabnih trgovinah v Domžalah, Mengšu, Radomljah, Moravčah in drugod do 30. maja AKCIJSKE PRODAJE živil in čistil!

AKCIJA R-5 Campus traja do 30. maja, ko bo ob 10. uri pred blagovnico VELE žrebanje.

Sodeluje Boutique MOPED SHOW.

HI PCRAČUNALNIŠKO
IZOBRAŽEVANJE
PROGRAMSKA
OPREMA
SVETOVANJE**B2**Računalniški inženiring, proizvodnja & trgovina, d.o.o.
61230 Domžale, Ljubljanska 80, Tel.: 061/714-809, Fax: 061/713-399**RAČUNALNIŠKO
IZOBRAŽEVANJE!**

IZBIRATE LAHKO MED NASLEDNJIMI TEČAJI:

WINDOWS	1. 6. – 2. 6.
WORDSTAR	3. 6. – 5. 6.
DOS	8. 6. – 12. 6.
LOTUS 1-2-3	15. 6. – 25. 6.
WORDSTAR (ob 16 ^h)	22. 6. – 25. 6.

Tečaji potekajo v naših poslovnih prostorih na Ljubljanski 80 v Domžalah (SPB) na naših računalnikih, in sicer 5 dni po 4 šolske ure. Na tečaju delata na enem računalniku največ dva udeleženca.

ČE S TEČAJEM V PRVIH DVEH DNEH MOGOČE NE BOSTE ZADOVOLJNI, GA LAHKO ZAPUSTITE BREZ PLAČILA.

Ob samem tečaju vam nudimo tudi svetovanje in demonstracijo:

- računalniške opreme HIPEC
- (po želji) programske opreme s posebno ponudbo za obrtnike in mala podjetja PROBIT

KRAJ LJUBLJANSKA 80, DOMŽALE (SPB)
ČAS 17–20¹⁵
INFORMACIJE IN PRIJAVE 061 714-809

STOBpodjetje za proizvodnjo in
trgovino – uvoz – izvoz, d.o.o.
Domžale, Poljanska cesta 11 a**VABI****V NOVO DISKONTNO TRGOVINO
Z GRADBENIM MATERIALOM
NA LJUBLJANSKI C. 51**Odprto od 7. do 19. ure
ob sobotah od 7. do 13. ure

Telefon fax: 061 715-951

PRIČAKUJEMO VAS!

OBVESTILO

Vse uporabnike, ki se oskrbujejo iz javnega vodovodnega omrežja Kamnik, obveščamo, da bo redno polletno odčitavanje porabljene vode za široko potrošnjo potekalo v mesecu juniju, in prosimo, da v tem času omogočite našim delavcem neoviran dostop do vodomerovalov.

KOMUNALNO PODJETJE KAMNIK

JEANS CLUB PALMAS

na Steletovi 25 (nasproti SKG)

- kavbojke in jakne Diesel
- poletne majice za odrasle in otroke vseh barv

CENE ZELO UGODNE!

Odprto od 13. do 20. ure, ob sobotah od 8.30 do 13. ure.

PALMAS PALMAS PALMAS

Zapustila nas je prijateljica

OLGA GORJUP

učiteljica v pokoju

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ji podarili cvetje in sveče ter jo pospremili na zadnji poti 15. maja 1992 na ljubljanskih Žalah. Posebej hvala osebju Doma upokojencev Kamnik za skrbno nego.

V imenu prijateljic – Marija Lavrič

Ko ljubezen svojo
vso si nam razdala,
o, mati,
trudna tiho si
zaspala.V 60. letu se je 14. maja 1992 izteklo
življenje naši dragi**MARIJA
NOGRAŠEK**rojeni TRDIČ
iz Kamnika, Pot na Poljane 6

Hvala vsem, ki ste z nami delili bolečino.

Vsi njeni

Kamnik, maj 1992

RAZPIS LETOVANJAMladinski center Kamnik priporoča in vabi na
letovanje v ANKARAN. Letovanje bo potekalo od
27. 7. do 3. 8. 1992 v mladinskem letovišču. Otroci
bodo nastanjeni v bungalovih s štirimi ležišči.**Cena znaša 170 DEM, plačljivo
v tolarjih po prodajnem tečaju LB d. d.**V ceno letovanja so vključeni prehrana (trikrat
dnevno), prevoz in dodatne aktivnosti.

Vse dodatne informacije po tel. 812-083.

Gospod,
za tabo
se bom zdaj
napotil.
(Balantič)**ZAHVALA**Z žalostjo v srcih sporočamo, da je v 25.
letu življenja umrl naš dobri in
nepozabni sin, brat, vnuk, nečak in stric**DUŠAN BERLEC**študent 3. letnika teološke fakultete
iz Kamnika, Žebljarska 2/aV njegov prerani zadnji dom smo ga položili 11. maja 1992
na kamniških ŽalahIskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem, ki ste nam stali ob strani, izrekli
sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.
Zahvaljujemo se gospodu župniku iz Kamnika, patrom in
bratom frančiškonom iz Kamnika, Ljubljane in Svete gore ter
soščalcem s teološke fakultete za lepo opravljen pogrebni obred.
Zahvaljujemo se tudi organistki in njeni hčerki ter bratom
Pirnat za petje. Vsem še enkrat iskrena hvala in Bog plačaj.Žalujoci: mami Zvonka, oči Blaž, bratje Metod, Stane
in Andrej z družino in drugo sorodstvo

Kamnik, Ljubljana, maj 1992

ZAHVALA14. maja 1992 je v 76. letu starosti
tiho odšel od nas**DRAGO ROSTAN**

iz Mekinj

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem,
sosedom in predstavnikom
Društva za boj proti sladkorni bolezni za spremstvo na njegovi
zadnji poti in za izrečeno sožalje. Zahvaljujemo se di-
abetični ambulanti Zdravstvenega doma Kamnik za dolgo-
letno zdravljenje in pomoč.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALAV 82. letu življenja nas je zapustil naš skrbni mož, oče, stari
oče in tast**CIRIL ŽEROVNIK**Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem
in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospre-
mili na njegovi zadnji poti, izrekli pisno in ustno sožalje in
darovali cvetje. Hvala duhovnikom za lep pogrebni obred
in gasilec za številno spremstvo pri pogrebu.

Žalujoci: vsi njegovi

Moste, maj 1992

Solza, žalost, bolečina
Te zbudila ni,
ostala je samo praznina,
ki hudo hudo boli...**V SPOMIN**25. maja je minilo žalostno leto,
odkar nas je zapustil dragi mož,
oče in brat**JANEZ
SPRUK**

iz Podstudenca 13

Čas in delo ne zacelita ran in ne zapolnita praznine, ki je za
vedno ostala v naših srcih. Z bolečino in ponosom hranimo
spomin na njegovo prisrčnost in vedrino. Hvala vsem, ki se
ga spominjate in obiskujete njegov mnogo prerani grob.

Vsi njegovi

25. maj 1992

ZAHVALA

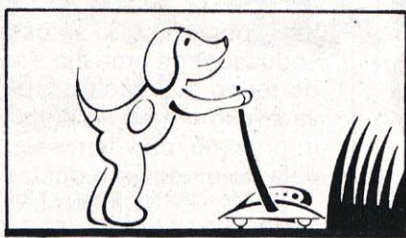
Ob smrti našega

**LOJZETA
PODBREŽNIKA**

iz Novega trga 31

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom,
sodelavcem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje
in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala neveljskim pev-
cem za petje. Zelo smo hvaležni osebju Doma upokojencev
Kamnik za skrbno nego v zadnjem letu njegovega življenja.Žalujoci: sinova Igor in Brane z družinama in drugo sorod-
stvo

Kamnik, maj 1992

G - A - R - D - E - N - O
A G R O - Z O O C E N T E R

TRGOVINA ZA VRTIČKARJE IN LJUBITELJE MALIH ŽIVALI

Novi trg 17, Kamnik
tel.: 832-655

(v smeri od
Zdravstvenega doma
proti lesenemu
mostu pri Utoku)

- CVETLIČNO IN VRTNO ORODJE
- GNOJILA, ZEMLJA, HUMUS
- SREDSTVA ZA VARSTVO RASTLIN
- SEMENA, ČEBULICE, TRAVE
- KOSILNICE, ŠKROPILNICE, MOTOKULTIVATORJI
- PRIBOR ZA ZALIVANJE
- VSE ZA PSE, MUCE, RIBE, PTICE, HRČKE, ŽELVE
- VELIKA IZBIRA UVOŽENEGA BLAGA

**IN ŠE IN ŠE – ČESAR NI, SE
HITRO DOBI!**

Za gotovinsko plačilo nad 1.000 SLT 5% popust.
Delovni čas od 8. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

110 kamniških planincev na Blegošu

Za pohod na Blegoš je bilo izredno zanimanje. Ta pohod vsako leto pripravijo gorenjska planinska društva kot spomin na osvobodilno vojno. Prijave so bile številne, zato je PD naročila dva avtobusa. Pohodniki so bili vseh starosti, od najmlajših do izkušenih planincev, ki so nekateri že prekoračili prag 70. leta.

Lepo jutranje vreme v nedeljo, 10. maja, je pohod naredilo še privlačnejši.

Kamniškim planincem so se v Mostah priključili še člani planinske sekcije iz Komende. Lepa je bila vožnja skozi Vodice in Škofjo Loko ter po Poljanski dolini do Hotavlj in Leskovic. Od tu dalje smo se napotili peš proti cilju – Blegošu.

Hoja po vaških in gozdnih poteh je prešla na planinske steze in strmo navzgor vse do planinskega zavetišča. Krajši postanek za odih. Po skoraj dveh urah hoje smo prispeli do koč pod Blegošem. Večina nas se je namenila proti vrhu 1562 visokega Blegoša. Prijetno sončno vreme je ponujalo posebne užitke. Pogled na okoliške vrhove je bil prelep. Izredno velika množica obiskovalcev je dala pohodu svojstven pečat. Z vrha Blegoša je oko zaznalo hribovje in vrhove, ki smo jih že obiskali, in so nas ponovno vabili v svoj objem. Radostni in zadovoljni smo se vrnili do koč, kjer je bila krajša slovesnost s kulturnim programom. Ob koči in po vsej poti je bilo gotovo veliko več kot 1000 obiskovalcev. Vsi so bili zadovoljni.

Kamniških pohodnikov nas je bilo 110. Še nikoli toliko. Vračali smo se po isti poti do izhodišča na Leskovic, kjer sta čakala avtobusa. Vsi, ki so bili prvič na Blegošu, se kar niso mogli načuditi lepotam. Nekateri gredo na ta pohod vsako leto, in so za večkratne pohode prejeli posebna priznanja.

Med tokratnimi kamniškimi obiskovalci je bilo več kot 20 mladih, ki si šele utirajo pot v gorski svet.

Na planinskem društvu so pripravili, da je ta zelo uspešen pohod na Blegoš odlična priprava za naskok na ŠTOL, ki bo organiziran v soboto, 30. maja.

STANE SIMŠIČ

Množični pogin rib v Nevljici

POTOK SMRTI

Dejstvo je, da mora novinar v opisovanju dogodka ostati nepristranski, ga opisati vsaj z dveh platí in iz prispevka izpustiti osebna čustva. A včasih je to zelo težko. Kako ostati ravnodušen ob dogodku, ki nas je člane Ribiške družine Bistrica globoko pretresel.

Občan je povzročil množičen pogin rib, ko je v Španjico odvrnil preluknjano desetlitrsko posodo, v kateri je bil smrtno nevaren strup proti voluharjem ENDRIN 20. Tega strupa ni v prosti prodaji, saj je prepovedan že več kot 10 let, liter pa zadostuje za sedem hektarov površine. Ta izredno močna koncentracija ENDRINA 20 je že prvi dan pomorila ves življo v Španjici, od piškurjev do kapičev in postrvi. Naslednje jutro je bil opažen tudi množičen pogin v Nevljici, od Soteske

navzdol. Najprej so poginjale manjše ribe, večje pa so se borile za življenje in v obupnih poskusih, da pridejo do kisika, skakale tudi pol metra iz vode. Pa ni pomagalo, strup je bil premočan, in Nevljica, nekoč tako živ in lep potok, je v dveh dneh izumrl. Poginilo je več kot 8.000 (z besedo: osem tisoč) šarenk, potočnih postrvi, lipanov, kapičev, piškurjev in vsi mikroorganizmi, s katerimi so se ribe prehranjevale. Od strupene vode so poginjale tudi race in ptice, po navedbah lovcev pa celo gozdne živali, ki so se hodile napajati v Nevljico. Materialna škoda je ogromna, saj znaša približno 1.000.000 SLT, še večja pa je moralna. Menda ne bomo nikoli razumeli, da mi nismo zadnja generacija, ki uporablja naš planet. Ni dovolj, da škodujemo flori in favni z naglim tempom življenja in vse hujšo industrializacijo, ampak ju uničujemo tudi namerno. V Nevljici to ni bil prvi pogin, saj so razne fekalne odplake iz »očiščenih cistern«, škropiva iz »očiščenih škropilnic«, detergenti in praški iz »očiščenih avtomobilov« tudi že prej krčili ribji zarod.

Po tej naravni katastrofi si potok še vrsto let ne bo opomogel. Do jeseni letošnjega leta vanj ne bomo vlagali novih rib, saj mora deževje najprej sprati obrežje in strugo, v vodi pa se morajo ponovno naseliti mikroorganizmi. Prvotno stanje v vodi bo torej moč vzpostaviti šele čez tri leta in več.

Zamislimo se malo tudi nad možnostjo, da bi nekdo reko zastropil poleti, ko odrasli brodim po njej, otroci pa se v njej kopajo in vozijo z improviziranimi gumijastimi splavi. Ali bo dogodek tudi takrat šel tako neopazno mimo nas?

MATIC ROMŠAK

RK SPOROČA

V kamniški občini že 360 beguncev

Ljudje iz Bosne in Hercegovine še vedno prihajajo. Vojna se nadaljuje, ljudje umirajo, živi bežijo . . .

V Kamniku je do 21. maja našlo zatočišče že 360 ljudi. Po grozotah vojne sodeč, se razmere ne umirjajo, zato bo naval beguncev še vedno množičen. Prihajajo starejši in mlajši ljudje, med njimi je veliko otrok.

Vsi begunci so razmeščeni pri svojih in znancih ter v dveh zbirnih centrih, ki sta popolnoma zasedena, na Bukovniku in v Mekinjah. Begunci v zbirnem centru v Mekinjah prebivajo v avto-prikolicah, jedilnica je v velikem šotoru, sanitarije in umivalnice pa v bližini.

Po podatkih občinske organizacije RK Kamnik je sedanje število beguncev že preseglo maksimalno mejo za 50%. V prihodnje novih skoraj ne bo mogoče več sprejemati, sicer bo ogrožena raven sedanjih uslug, ki jih begunci uživajo.

Izredna krvodajalska akcija

Na pobudo RK Slovenije in Zavoda za transfuzijo krvi v Ljubljani je Občinska organizacija RK Kamnik 22. maja organizirala izredno krvodajalsko akcijo. Pomanjkanje krvi je narekovalo izredno akcijo. S tako zbrano krvjo naj bi rešili življenje marsikateremu človeku. Tudi vojne razmere so krive za kritičnost zalog te najpomembnejše tekočine – človeške krvi.

Pobuda za izredni odvzem krvi je stekla po delovnih in drugih organizacijah. Krvodajalci so ponovno dokazali čut človečnosti. Hvala jim!

STANE SIMŠIČ

Ribiško tekmovanje

Mladinec premagal vse člane

Oblačno vreme in rahel dež iz oblakov ni preprečil dobre volje ribičev iz RD Bistrica, ki so se v soboto zbrali ob bajerju na Križu. Treba je bilo namreč preizkusiti, kako pred nekaj dnevi vloženi krapji sploh prijemljejo. Vloženih jih je bilo namreč sto, poleg njih pa še dva amurja in dva tolstolobika, eden težak pet, drugi pa kar sedem kilogramov.

Tekmovanja se je udeležilo 28 članov (štirje izven konkurence) in osem mladincev.

Rezultati: mladinci: 1. Miha Podgoršek (2.65 kg), 2. Klemen Laberšek, 3. Miha Podbevšek, člani: 1. Franc Mušič (2.62 kg), 2. Franc Pugelj, 3. Karel Guna.

Karta za turistični ribolov v bajerju stane 400 SLT, moč pa jo je kupiti v brunarici ribiške družine ali v številnih kamniških gostiščih. Z dnevno karto je dovoljen ulov dveh krapov.

Matic Romšak

Kamniški obiskovalci Blegoša v Leskovic pred povratkom na svoje domove

**DOPISUJTE
V KAMNIŠKI
OBČAN**

**ŠIVAM
ZA VSO
DRUŽINO**

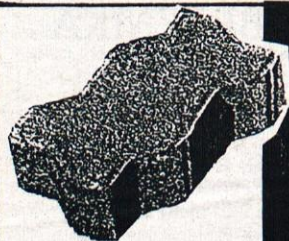
Telefon 712-771, 711-435.

PUČKO

CEMENTNI IZDELKI

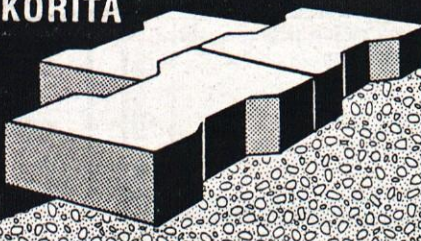
Vir, Šaranovičeva 10 tel: 713 327

DELAVNICA - VRBA - LUKOVICA

Za plačilo v gotovini
NUDIMO
5%
POPUSTA

- TLAKOVCI H in S
- VRTNI ROBNIKI in PLOŠČE
- KOMPOSTNIKI TOPLE GREDE
- CVETLIČNA KORITA
- OGRAJE

KAMNIŠKI OBČAN – Ustanovitelj Skupščina občine Kamnik, izdajatelj Prelest, d.o.o. Ljubljana, Dunajska 7, direktor Tone Štrus. Predsednica časopisnega sveta Breda Podbreznik-Vukmir. Uredniški odbor Dušan Lipovec, Vera Mejač, Bojan Pollak, Matic Romšak, Stane Simšič, Ivana Skamen in Franc Svetelj. Glavni in odgovorni urednik Matic Romšak. Strokovna sodelavka Vera Mejač. Lektorica Tina Romšak. Tehnični urednik Vlado Šlamberger.

Na podlagi zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92) in mnenja ministrstva za informiranje (št. 23/88-92 z dne 18. 2. 1992) sodi časopis med proizvode informativne narave po 13. točki tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odstotni davek od prometa proizvodov.

Kamniški občan izhaja dvakrat mesečno v nakladi 10.100 izvodov in ga prejemajo vsa gospodinjstva brezplačno. Naslov uredništva: Kamnik, Titov trg 1 (občina), tel. 831-311. Žiro račun: Prelest, d.o.o., 50102-601-3114.

Rokopisov in in fotografij ne vračamo. Tisk DP DELO – Tisk časopisov in revij, Ljubljana, Dunajska 5.